

Đàn - bà

MỖI SỐ 0\$08

THƯ TỪ NGÂN-PHIẾU
XIN GỬI VỀ:

La Directrice du
Tuần-báo ĐÀN-BÀ
76, WIELE, HANOI

Ở NAM - KỲ ĐĂNG
QUẢNG-CÁO DO NƠI

M. TẾ - XUYỀN
40, Guillerault, SAIGON

TUẦN BÁO XUẤT BẢN NGÀY THỨ SÁU — NĂM THỨ NHẤT — SỐ 10 — 26 MAI 1939

NHỮNG NHÀ PHÁP-LUẬT VÀ TRẠNG-SƯ Ở HANOI TRẢ LỜI:

NGU'Ò'I DÀN-BÀ VIỆT Đã đến trình-độ làm trạng-sư chưa?

Phỏng-vấn của THUY-AN

Các bạn đọc hẳn đã biết đạo sắc lệnh của ông Giám-quốc Pháp mới ban hành cho phép người đàn-bà Việt từ nay được làm trạng-sư ở xứ Đông-dương. Vậy mà hội-đồng các ông trạng-sư ở Saigon vừa ngổ ý phản-đối đạo sắc-lệnh ấy, viện lẽ rằng: người đàn-bà Việt chưa đến trình-độ làm trạng-sư. Lạ nhỉ. Những các ông vẫn giữ chức-trách bên vực sự bất công của kẻ khác, những ông có những tư-tưởng quảng-đại thể mà lại đi phản-đối việc ban gái được khoác cái áo giống như của các ông? Một ý-vởng cạnh-tranh? Một yếm tri khinh bỉ cớ truyền người đàn-bà? Các ông trạng-sư ở trong Nam đã vậy, còn các ông ở ngoài này với những nhà pháp-luật? Phản-đối hay tán-thành? Các bạn đọc những bài phỏng-vấn các ông trạng-sư và các nhà pháp-luật ở dưới đây.

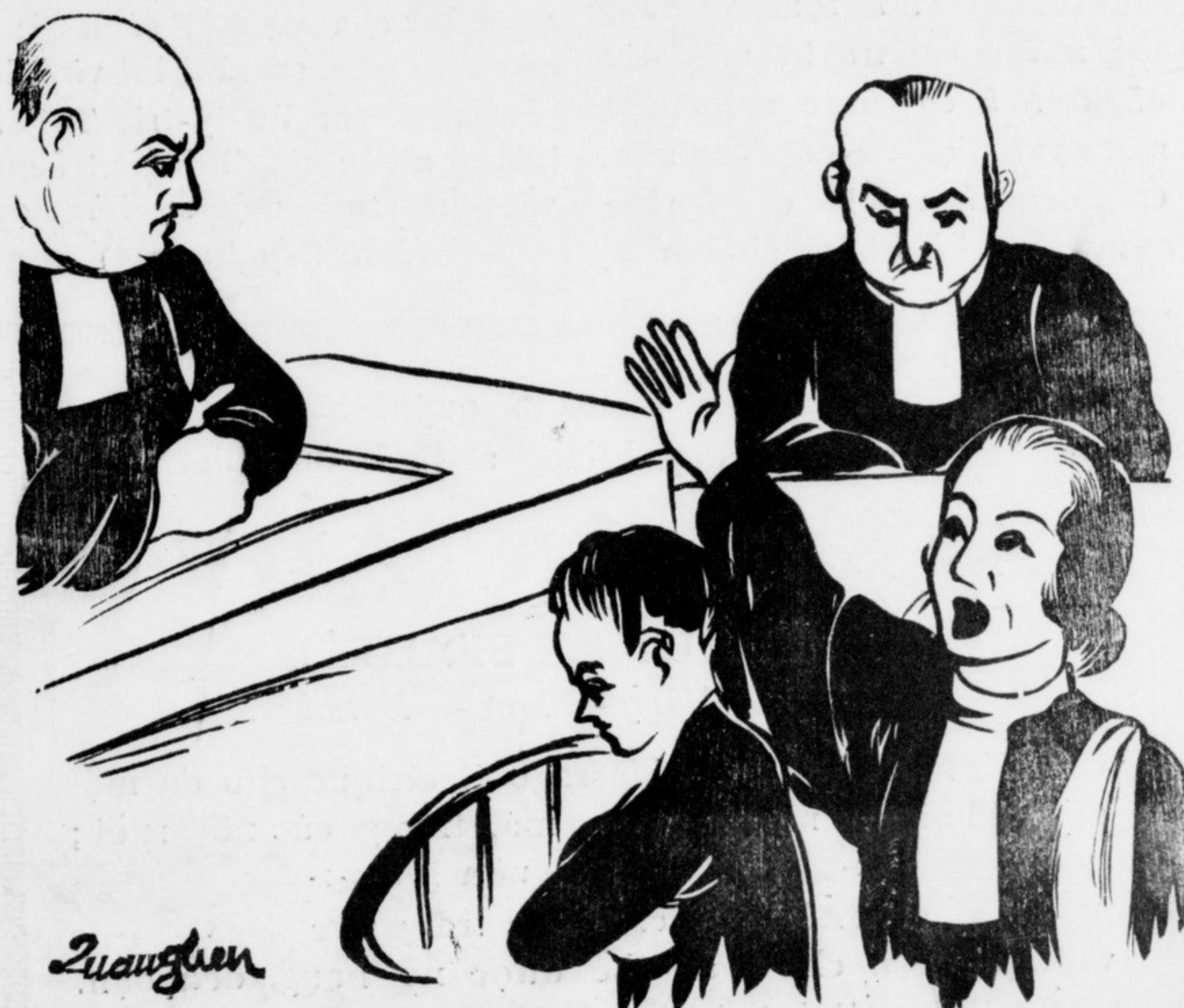
Tôi đến ông Trạng-sư Tridon trước nhất. Ông Trạng có cái chán hời, có hai con mắt sắc-sảo, « tinh quái » từng lúc lộ một vẻ ngạo nghễ lạ thường và có hai cặp môi mỏng làm thời cũng thốt ra những câu điều chua cay dao dè ở trước Tòa.

Nhưng Trạng-sư Tridon đã nghiêm-nghị trả lời câu tôi hỏi, ông nói một thời giải, đó là thói quen của mấy ông Trạng cứ nơm nớp sợ quan Tòa hay Trạng-sư bên địch ngắt mất lời mình, nên lúc nói chuyện riêng ngoài cũng tưởng tượng như đang nói ở Tòa.

Ông Tridon nói:

« Đạo sắc-lệnh cho phép đàn-bà Việt làm Trạng-sư không rõ ràng lắm. Bởi vì ở bên Pháp người đàn-bà tuy được làm Trạng-sư từ lâu nhưng chỉ làm Trạng-sư cãi ở Tòa thôi

« chứ không được làm cả chức « vụ avoué tam dịch là biện-hộ

« (nghĩa là nạp lý doán cho Tòa, hoàn toàn thay mặt thân chủ

« mình ở trước những Tòa « Thượng-thẩm và hộ). Ở bên « Đông-dương không thế. Những « trạng-sư vừa có thể cãi ở Tòa, « vừa có thể là biện-hộ. Đạo sắc « lệnh kia không phân biệt chức « vụ « avocat » và « avoué » cho « những nữ Trạng-sư sau này « của Đông-Dương, họ chắc « được hưởng đủ quyền lợi « như nam Trạng-sư chúng « tôi. Thế là họ được hưởng « một quyền lợi hơn các đồng- « nghiệp của phái họ ở Pháp. « Và lại nếu họ không được « thế, chỉ cãi không, theo như « ở bên Pháp thì những nữ « đồng nghiệp của tôi sẽ không « có khách. Thân chủ ở đây « không có thể mượn riêng một « người làm avoué và riêng một « người cãi được.Ồ! Công việc

« nặng nhọc lắm cho một « (Tiếp the trang 1?)

BÀI KÝ-CÔNG NHỮNG NGƯỜI MẸ PHÁP Ở PARIS

« Tại làm sao trong khi người ta dựng tượng những bậc danh nhân chiến-sĩ đã làm vẻ vang cho nước hoặc bằng những sự phát minh của mình hoặc bằng giọt máu anh hùng, người ta lại không nhớ đến những người đàn bà đã đẻ ra những bậc có công ơn với tổ quốc ấy? những người mẹ?!! Một hôm thi-vĩ Pierre Cal-t đã nêu lên câu hỏi ấy và khởi xướng cái ý định lập đài kỷ công những người mẹ. Ý đó được khắp mọi người trong các giới hoan-nghehnh và một cuộc lạc quyền bắt đầu tổ-chức khắp nước Pháp để dựng đài.

Và cuối năm ngoái ở một trong những chỗ tráng lệ nhất của thành phố Ba-lê, nhà điêu khắc Henri Bouchaud giáo-ư tại trường mỹ-thuật, hợp tác với nhà kiến trúc sư đại danh Bigot đã hoàn thành đài kỷ công đó.

Đi tượng hình một người đàn bà hãnh-diện, hoàn-hỉ bề trên tay một đứa con thơ, Hai đứa con khác một trai một gái đã trưởng thành quý dưới hai bên chân bà, có dáng thuần-thục yểu đương, Phía trước đài chính, dựng thêm hai đài nhỏ hai bên, trên đắp tượng những người đàn ông đàn bà ở khắp các giới, đang quay mặt cả vào (Xem tiếp trang 4)

GIA - ĐÌNH CŨ

II

Nếu dựng sống những con ma oan uổng ấy giầy trong một lát, những con ma ấy sẽ nói giải với ông Khiêm về sự áp - chế hôn nhân của những gia đình cổ. Và cả những người đàn bà khác nữa, không tự tử, đã cam tâm sống vất vả với những cuộc nhân duyên ngang trái cũng sẽ có chuyện nói với ông Khiêm!

Bây giờ, sự áp chế chưa tuyệt hẳn đâu. Nhưng người con gái không tự tử nữa, họ phản đối hẳn, nhất là khi họ đã có một chức nghiệp không phải hệ lụy đến gia đình nữa (ở trường hợp họ, khi phản đối cha mẹ họ lại mang cái tiếng oan là bội bạc. Cha mẹ đã cho mình một cái học vấn, mưu được một chức nghiệp trở lại lấy đó làm một lợi khí để phản đối cha mẹ.)

Hoặc họ liả bỏ hẳn gia đình. Một là họ sẽ thắng một cách vinh-dự nghĩa là họ đã biết không nghe lời bố mẹ để bảo vệ cuộc đời sống chính đáng của họ. Hai là họ sẽ sa xuống hố sâu, những con quỷ truy lạc sẵn sàng dơ tay đón họ.

Đây, những sự lầm lạc mà gia đình cổ dựa vào cái quyền lực áp chế, phải chịu trách nhiệm.

Những người bạn tôi thấy ông Khiêm bênh vực gia đình cổ, lấy làm lạ. Biết đâu ông Khiêm chẳng có tính lập dị một chút, như cô gái tân thời trăm phần trăm kia, vẫn ngây dăm nhưng lại dễ dàng đen, nhai trầu bồm bồm để giữ lại « nền nếp Annam » một tí!

Riêng chúng tôi, chúng tôi không hô hào liả bỏ hẳn gia đình cổ: Chúng tôi chỉ đòi những sự sửa đổi hợp với những tư tưởng khoáng đạt mà chúng tôi nhận được trong cái học của Âu-tây thôi.

Bao giờ chúng tôi cũng suy tôn cái quyền của cha mẹ, cũng vui lòng chịu hưởng một nền giáo-dục gia-đình.

Phải làm thế nào cái quyền lực giáo dục ấy tuy kiểm chế

nhưng vẫn để cá nhân chúng tôi được phát triển theo với những ý tưởng của một xã hội đang đổi mới.

Có thể thôi cũng đủ cho những thanh niên nam nữ có học mới, vừa lòng. Nếu có sự xung đột giữa gia-đình cổ và con cái mới, nếu những thanh niên mới (tôi nói những thanh niên có suy nghĩ đúng đắn) đâm ra ác cảm với gia đình cổ là tại cho các con theo tây học, các cụ tưởng chúng tôi chỉ học như một sự trang sức một phương-tiện để mưu sinh kế, Các cụ không ngờ những cái học mới thâm thái được cứ dần dần hoán cải cả tinh-thần chúng tôi, thế là những hành động mới, những tư tưởng mới của chúng tôi các cụ không dung, và chúng tôi trở lại cũng không chịu đựng được lối giáo-dục câu nệ và cái quyền lực áp bức quá của những gia đình cổ nữa. Một đứa bé lớn rồi cứ sở tay mãi vào cái áo chật thế nào được?

Ông Khiêm có đàn-cử ra một gia đình cổ do một người đàn bà chủ trương hết cả, người đàn bà ấy ngay cái năm 1939, vẫn được các con trai kính trọng và vâng lời, những con trai ấy mặc dầu đã lớn, đã có chức nghiệp, và một người lại đã có cháu nữa. Ông đàn cử ra thế để tỏ rằng người đàn bà không phải là bị

khinh khi ở trong gia - đình, và cái quyền lực của gia - đình cổ vẫn được suy tôn trong cái lúc người ta hô hào liả bỏ gia-đình cổ.

Thưa ông Khiêm, không phải rằng hề cứ hô hào liả bỏ gia-đình cổ là ăn ở ngay ra một lối bất hiếu bất mục với cha mẹ già đâu. Chúng tôi không dám công kích cha mẹ chúng tôi, chúng tôi chỉ công kích cái tục lệ, cái giáo lý đã uốn nắn nên nền giáo-dục mà cha mẹ chúng tôi đã cho chúng tôi thôi, còn thì lòng yêu mến kính trọng cha mẹ, vẫn có tự nhiên trong lòng chúng tôi rồi. Cả các ông con trai nữa khi nào các ông ấy dám khinh khi mẹ của các ông ấy mặc dầu sách nho có câu « nam tôn nữ ti. »

Bà cụ được con cái kính trọng vâng lời như ông Khiêm đã lấy ra làm ví dụ vẫn có rất nhiều trong gia - đình bây giờ. Nhưng tôi hơi ngờ rằng bà cụ có quả được các con vâng lời một cách thật tâm hay chỉ là một sự vâng lời gượng gạo để khỏi phiền lòng mẹ già? Thưa ông sự vâng lời gượng gạo ấy thông thường lắm trong nhiều gia - đình mà người con không hợp ý với cha mẹ, nhưng vì một tấm lòng yêu kính thiên nhiên đối với cha mẹ, không dám ngỏ ra ngoài mặt chỉ để mà thở than với bạn hay là viết lên báo như chúng tôi đã làm. Chúng tôi vẫn ước ao được vâng lời cha mẹ một cách đáng quý hơn nữa, sự vâng lời vừa do cảm tình vừa do lý-trí. Tôi đã biết có nhiều gia-đình già trẻ mà vẫn sống trong một sự hòa hợp

(Xem tiếp trang 4)

Thưa ông, trước mặt tôi là một người con gái ngồi cùng toa tàu với ông, mà ông cứ bỏ bỏ khoe khoang với bạn ông những dự định đi nghỉ mát của ông ở Sầm-sơn Tam-đảo mùa hè năm nay và những sự sang quý của ông...

Rồi ông lại nhìn tôi như muốn tôi nghe để mà cảm-phục ông. Ông có biết thế là ông chường và « lộ bịch » lắm không? Một người đàn ông lịch-sự nhấ-nhận không có những cử-chỉ như của ông đâu.

Cô VINH.

Bà muốn ngắm tôi, vâng, vinh hạnh cho tôi lắm nhưng bà đừng ngắm chừng chừng thế mãi, bà làm cho tôi ngượng và cái nhìn của bà thành ra cái nhìn của một người vô-lễ mất.

Cô CẦU.

Tôi quên mất nhà người bạn, tôi lại hỏi thăm bà, tôi đã chào hỏi, xin lỗi bà tử tế; vậy sao bà lại nở gĩa nhời tôi một cách ngững-ngĩnh thế! « Lời nói không mất tiền mua ». Sao bà không nhớ? Giá bà trả lời tôi dăm thắm một chút có phải lúc từ giã bà tôi có cảm-tưởng bà là một người hòa-nhã đáng mến không?

Bà H. K.

Ở một hàng xoài trên chợ Đồng-xuân thấy bà đang chọn một xoài ngon nhất, tôi lễ phép hỏi bà giá. Bà nhìn tôi từ đầu tới chân như xem tôi có đáng mua một thứ xoài ngon và đắt tiền như bà không, rồi bà trả lời buong thông: 1\$80!

Tôi tiếc rằng tôi với bà chỉ là người lạ, ngẫu nhiên gặp ở chỗ chỗ đông người. Nếu bà, là bạn, là chị, là em, tôi, tôi sẽ không dừng bảo bà rằng: Thái độ khinh người của bà đáng ghét lắm.

Mua từ 3p.00 trở lên, biếu quà quý. Những bạn phụ-nữ lịch - sự, tươi đẹp không ai là không biết nhà:

MỸ - VIỆN AMY

(INSTITUT DE BEAUTÉ)

26, phố Hàng - Than — Hanoi

CHUYÊN-MÔN LÀM: Massage électrique cho da mặt mịn, khỏi tàn nhang, giảm má, trứng cá, nốt ruồi; -:- đánh răng và uốn tóc -:-

BẮN: Đủ các thức trang sức

và tập luyện cho thân thể được nở nang, đều đặn.

CHỈ GIÚP: Cách thức trang điểm cho bộp thời trang.

một ngu'ò'i mẹ

Lại còn những trường hợp sau cũng hay xảy ra ở trên chợ ; tôi đang chọn mua vải, bà đến sau cũng chọn mua theo, nhưng bà cứ sấn lên chọn trước những quả to, có khi bà tham lam đến cả giăng nhành vải tôi đang nhắc lên tay. Bà thử nghĩ nếu bà gặp một người khác đáo đề thì liệu bà có tránh được một cuộc đấu khẩu nó hạ ngay giá trị bà tham, bà phán của bà xuống không ?

BÀ-HOÀNG

Rạp cinema không phải là chỗ bà có thể tự do cử động theo ý muốn của bà. Nếu bà cứ nhắc nhồm mãi trên hàng ghế, từng lúc lại giơ tay lên vuốt mái tóc, nắn vành tóc thì thực là bà làm chúng tôi ngồi hàng ghế sau phải khó chịu.

Cô H.

Cô đừng lạm dụng quá sự phong nhã của đàn ông chúng tôi đối với người bên phái cô. Có lý nào cô viện cớ là đàn bà để trong rạp hát khi len qua trước mặt tôi, vào dãy ghế trong ngồi, cô không thèm xin lỗi tôi một tiếng, và né mình cô đi một chút, cô lại cứ nghiêm nhiên đi, có khi dẫm cả lên giày tôi, kêu hãnh hơn một bà Hoàng hậu.

Cô làm cho tôi vụt nghĩ : chẳng biết mình có nên giữ lễ độ với những người đàn bà như cô này không nhỉ ?

Ông TÚ

Trên toa tàu ông hay bà có ngồi xuống thì hãy nhìn trước chỗ ngồi có vừa chon người mình không và có ngồi thì ngồi từ từ, chứ đừng đặt phịch ngay người xuống. Ông hay bà rất có thể ngồi cả lên đùi tôi mất.

Ông HÀ

Cô học giỏi. Vâng, chúng tôi trọng cô lắm. Những sự trọng sẽ mất nếu cô có vẻ kiêu ngạo, tưởng ai ai cũng dốt hơn mình.

Bà A.

TRUONG VU-KHUE

Do chánh - phủ cho phép mở từ năm 1939 chuyên dạy

TOC KY (Steno)

KE TOAN (Comptabilité)

DANH MAY CHU (Dactylo)

Hôm nào vào học cũng được ở xa học bằng cách gửi thư

Tại làm sao tôi có những đứa con đẹp

Bốn đứa con của tôi cùng đẹp, khỏe mạnh. Chúng nó có ý sáng, ngay từ lúc 4, 5 tuổi nó đã điem trước rằng sau này sẽ là những người thông minh, biết hiểu cuộc đời và sẽ được sung sướng. Ấy là một công trình của tôi. Tại làm sao tôi không thú thật ra : Tôi hãnh-diện vì chúng nó. Thật thế, tôi và chồng tôi khi mới lấy nhau, chúng tôi đã bàn định rằng chúng tôi sẽ có nhiều con và đứa nào cũng sẽ được hoàn toàn. Vâng, vì

cho chúng tôi : trước hết là phải lập một cảnh gia - đình êm ấm đã ; ý tưởng cùng thỏa thuận, chúng tôi tự nhận rằng không phải chỉ sống có hai người với nhau... Chúng tôi còn phải giữ sự hòa thuận vì các con. Mười hai năm trời qua như thế ! Các con của tôi nay đã lớn : 11 tuổi, 9 tuổi, 8 tuổi và 6 tuổi.

Chồng tôi và tôi ăn ở với nhau bằng một mối tình nồng thắm vô hạn. Cái tình ấy càng tăng gấp đôi, vì chúng tôi đã tin nhau và hiểu nhau thấu đáo. Bởi vậy chúng tôi không ngại ngừng bày

ngại ngừng hỏi một ông thầy thuốc quen để ông chỉ bảo cho mọi cách giữ gìn sức khỏe tương đối với nhau.

Tôi theo lời dặn của thầy thuốc

Tôi xin thú thực rằng cách hành - động ấy đối với những người trong họ quả là trái ngược và lạ lùng. Nhưng chúng tôi biết rằng, muốn thấy cái kết quả của khoa-học thì không thể dễ mọi người can-thiệp đến mình được. Khi có cái triệu chứng của bệnh hoạn gì, người thầy thuốc có thể cứu chữa ngay trước khi cười để sau không còn xảy ra sự phiền trở. Sự phòng xa ấy có hại gì khi ta nghĩ đến cần phải tránh những sự nguy-hiểm ghê gớm để sẽ có được những đứa con thông-minh, tráng-khiên ra đời ! Ông thầy thuốc bảo với chúng tôi rằng, cái bổn-phận của những cha mẹ là phải biết giữ gìn một hình dáng cho đều đặn, phải cử-dộng nhiều, tập thể-thao, nhất là tập thở nhiều. Ông bảo riêng tôi một điều rất có ích và đáng quý là không được có một tư-tưởng hy-sinh quá đáng như phần nhiều những người đàn-bà khác : họ tưởng rằng muốn cho gia-đình và con cái có hạnh-phúc là cứ làm việc rất nhiều mà không chịu nghỉ ngơi để giữ gìn sức khỏe. Phải biết rằng sức khỏe của người đàn-bà : đây là sự bảo đảm chắc chắn nhất cho hạnh phúc của chồng con.

Khi tôi sắp có con

Một hôm tôi cảm biết những điem báo tin tôi sẽ làm mẹ. Tôi đến ngay ông thầy thuốc quen của nhà. Tôi tin rằng ông thầy thuốc quen đã biết rõ những cơ-quan trong người mình thì dễ biết cách chỉ bảo cho mình giữ gìn hơn. Khi có mang được hai hay ba tháng trở đi tôi mới phải nhờ đến thầy thuốc : chuyen - môn về khoa đỡ đẻ. Hồi đầu, cứ hai tháng tôi đi thăm một lần, còn từ tháng thứ sáu, thứ bảy trở đi thì đi thăm mỗi tháng một lần. Ngay

(Xen tiếp trang 12)

chúng tôi còn trẻ, và khỏe mạnh, khi ấy tôi mới hai mươi hai tuổi, còn chồng tôi hai mươi tám. Nhưng một điều quan trọng nhất

tỏ chân thật với nhau ngay từ khi mới định hôn, ý định của chúng tôi đối với con cái, mà chúng tôi ước ao sẽ có. Chúng tôi lại không

GIA-DÌNH CŨ

(Tiếp theo trang 2)

thành thực đáng mến. Những cụ già hiền biết, sẵn lòng sống theo thời của con cái. Các cụ ấy sẽ không bao giờ biết « sự thất bại âm thầm của bọn già trước sự đắc-thắng ngạo nghễ của bọn trẻ » mà ông Khiêm đã lấy làm câu kết luận bài của ông (je me demande quel spectacle est le plus triste, le triomphe insolent des enfants, ou la défaite sans murmure des vieillards). Trái lại, các cụ già còn tự hào nhờ sự thức thời của mình mà con cái vẫn đi trên con đường chính, không đến nỗi thành những đứa con bất đắc trí, mang oán hận với cha mẹ.

Thưa ông Khiêm đọc hết bài của ông đáp lại các ông bên Responsables rồi, chúng tôi phải ngờ sự « kinh nghiệm » của ông, tuy chúng tôi vẫn khâm phục nền học vấn cao-đẳng của ông. Ông không tiếp xúc nhiều với những gia-đình Annam, ông nói theo ở trong sách hay theo gia-đình của ông hoặc một hai gia-đình nữa mà ông quen biết. Có thể thôi.

Ông có thì giờ tiếp xúc quan-sát gần gần gia-đình Annam đâu Hồi bé trong thời kỳ trung học ông còn mãi chăm vào sách vở, rồi ông sang Pháp rồi ông về nước đi làm, rồi ông lại sang Pháp và lại trở về nước đi làm, những thì giờ rồi ông còn đọc sách. Cho nên khi bàn đến vấn đề gia-đình là vấn đề người ta phải nhìn vào việc hơn là vào lý-thuyết, ông đã nói mò. Vô tình ông lại đã gieo thêm một mối ngờ vực trong lòng các cụ già, có lẽ sắp sửa đổi ít nhiều cái gia-đình cổ theo chí hướng các con cái mới. Các cụ ấy sẽ vin vào lời ông, mắng rằng: « Đó một người đi Tây về, có cái học vấn cao-đẳng thế mà người ta còn bênh vực gia-đình cổ, huống hồ lũ các người học vấn còn kém người ta, dám ngạo mạn gia-đình cổ à ? »

Nhưng dầu có bênh vực gia-đình cổ nữa ông cũng không thể không nhận thấy rằng gia-đình cổ đã hầu tàn và với bọn thanh niên bây giờ, một gia-đình mới sẽ xuất hiện. Tốt hơn là ông

dừng than tiếc nó, ông hãy coi như là những di-tích mà ông sẽ khảo cứu đến khi ông muốn làm học-giả. Ông hãy đem sự học vấn của ông, những điều « tinh tú » ông đã thu thái được trong cái văn minh Âu-tây để giúp cho những thanh niên, bạn của ông, đàn em của ông xây dựng một nền tảng mới cho gia-đình, nền tảng ấy sẽ đặt lên một trật tự mới. Chúng tôi thanh niên nam nữ đang khát khao một nền trật tự đề mà được sống một cách hòa hợp, thăng bằng. Chúng tôi có ưa sự lộn xộn như ông tưởng đâu.

Chúng tôi có dám mong ở ông một sự dịu dặt, một sự hợp tác không? Chúng tôi hơi bị quan-trước hết chúng tôi thấy ông thiếu sự thành thực. Trong bài của ông, ông đã chẳng bảo rằng:

« Trước mặt người da trắng tôi đã lấy làm xấu hổ, sự thiếu nhã độ, sự trơ trẽn của một số đồng bào tôi. Dầu người ta không còn là người Annam nữa, dầu người ta không biết đến sự thờ phụng tổ tiên, thờ phụng người chết và kính trọng người già, không còn một chút hoài niệm nào về những sự tin tưởng đồng kinh nữa, dầu người ta không tin có một sự uy nghiêm cao thượng gì nữa thì người ta cũng không nên nói những điều người ta đã nói, ngay là có đúng sự thật. Người ta cũng không nên viết nó ra bằng chữ Pháp với cái giọng ấy nhất là khi các cụ già cha mẹ ta còn sống ! (j'ai honte devant les blancs, du manque de tact, de l'impudeur de mes compatriotes, si l'on n'est plus Annamite si l'on ignore le culte des morts et la religieuse vénération des vieillards,

si l'on n'a aucune nostalgie de certaines communions, si l'on ne soupçonne même pas certaine grandeur il ne convient pourtant pas de dire ce qu'on a dit, même si ce n'était pas faux, de le publier en français, sur ce ton surtout quand nos parents vivent encore. »

Thì ra ông chỉ lo người Pháp cười, cổ « giặt áo bẩn » ở trong nhà. Thành thực, không một lúc nào thanh niên cần phải thành thực như lúc này để nhận sự bèn kém của mình, của xung quanh mình. Có thành thật nhận thấy thì mới tự sửa đổi hoàn hảo được. Có lẽ ông Khiêm sẽ bảo nếu có nhận thấy sự bèn kém thì chớ viết bằng tiếng pháp, chỉ viết bằng tiếng Nam. Ông không phòng rằng có những người Pháp đọc tiếng Annam rất giỏi và có những người Nam như ông chẳng hạn, không viết quốc ngữ bao giờ thì sao ?

NHỮNG NGƯỜI MẸ PHÁP Ở PARIS

(Tiếp theo trang trước)

phía « người mẹ » tỏ lòng ngưỡng mộ hiếu kính.

Một bên đài chính có khắc những chữ : « Tôi nghĩ rằng sự tận tâm, sự quên mình của những người mẹ Pháp đã hy sinh cho con cái, nhất là những người mẹ ở vào một hoàn cảnh tâm thường, đã chịu thiếu thốn hết cả, cố công cùng sức gây dựng cho con cái thành những đại công bộc của đoàn thể, những người mẹ ấy không lý nào mãi mãi không được toàn quốc biết ơn »

Nhà nước biết ơn tất cả những người nào đã góp công góp sức tạo nên sự vĩ đại cho nước. Người mẹ là ở trong số những người ấy. Ông Edmond Labbé trong bài thông tư đi khắp các nơi đề cổ động cuộc lạc quyền dựng « Đài kỷ công những người mẹ » đã nói : « Cái luật sinh thành tức là sự hy sinh hiển hiện, sự hy sinh với tất cả những hình thức nhũn-nhận êm ái thấm thía, sự hy sinh của mỗi ngày mỗi mùa mỗi năm của một cả một đời. Đây là sự cao thượng tuyệt đối »

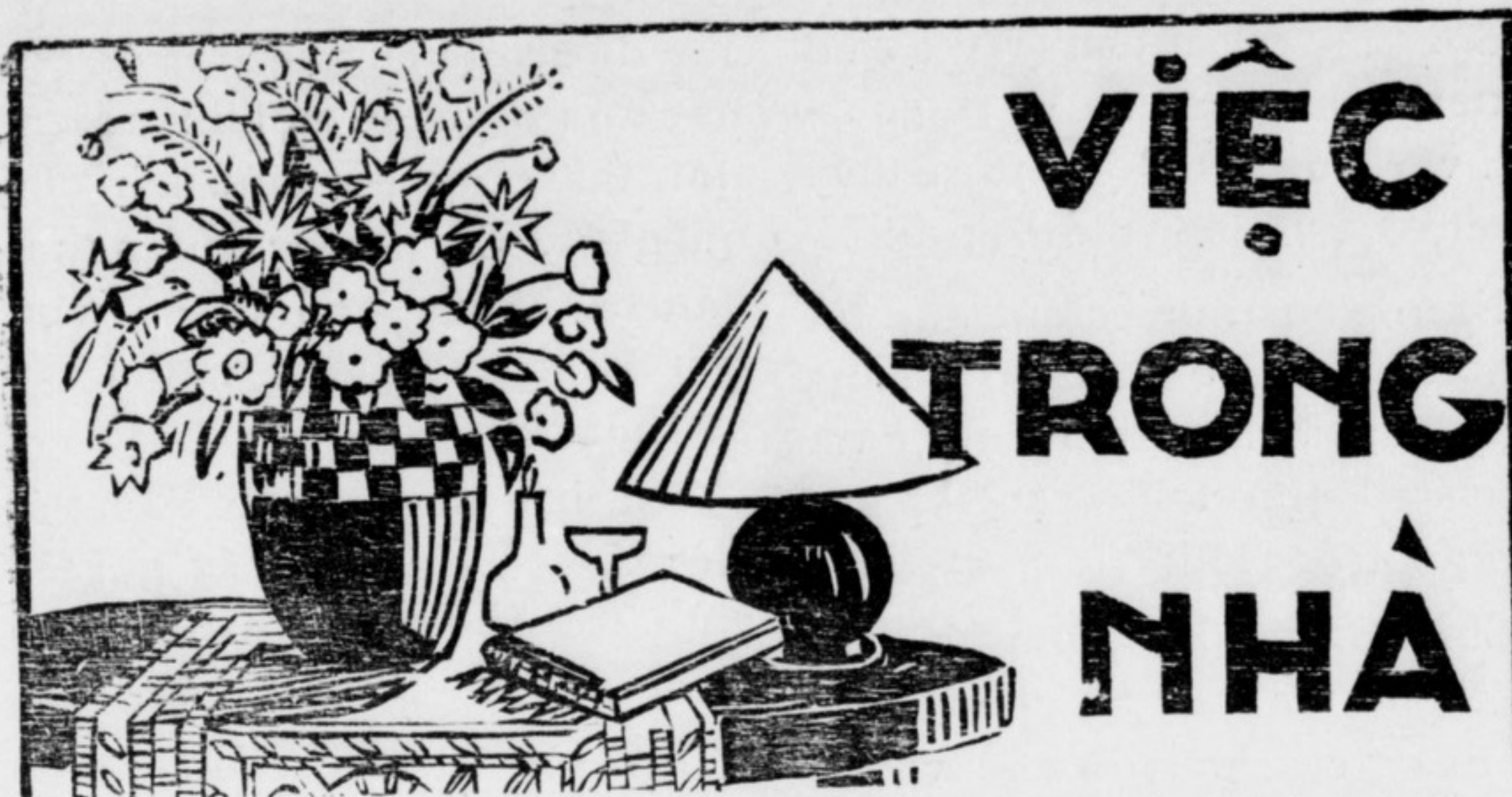
Dựng đài kỷ công những người mẹ còn tỏ lòng hiếu kính đối với người đã sinh thành ra mình, vẫn còn được giữ thiêng liêng ở trong lòng dân chúng. Cái tinh thần luân lý của dân tộc Pháp vẫn rạng-rỡ.

CÔ TRINH thuật

RIÊNG CÁC BÀ CÁC CÔ

Tôi ở nơi thôn-quê !!

Tôi có môn thuốc lá nam chữa Sẩn-hậu và môn thuốc chữa xấu máu kinh-nguyệt không đều rất hay, giá bán : Sẩn-hậu 1p.40, Xấu máu 1p.10. Còn tiền cước thì tính sau. Ai mua thuốc thì trả cho tôi tiền trước, tiền mandat thì đề : Madame Hoàng-thị-Kính ở làng Đại-dồng, huyện Thạch-thất, Sơn-tây

Số tiền đi chợ

Đi chợ tức là làm một bài tính đố, người ta cần phải suy nghĩ. Không phải là một vấn đề dễ dàng, có thể giao cho người nào cũng được, miễn là có thức ăn phù hợp với số tiền là đủ. Người nội-trợ giỏi không bao giờ theo cách mua bán vội vàng ấy, để cả nhà phải chịu thiệt thòi chung vì sự tính toán vụng của mình.

Muốn tránh những sự tổn kém vô ích, các bạn nên để ra mỗi buổi sáng dăm ba phút nghĩ đến thức ăn. Hoặc có những toa ăn (Menu) dán sẵn ở dưới bếp, rồi cứ trông đó liệu sửa đổi. Nếu nhà các bạn không giàu, các bạn cũng không phải người hay đi lễ bái, đồng bóng, thì cần gì phải mua những thứ hoa dầu quả sớm, để chịu một sự đắt đỏ vô lý. Bao giờ cũng lựa thức ăn vào giữa mùa là lúc thật rẻ, và lại những thực-phẩm đương mùa, đương lúc rộ nhiều là lúc đương đầy đủ những chất bổ, trái lại ta còn được dịp lựa chọn nữa. Rồi các bạn làm toàn các thức ăn bằng những thực-phẩm ấy, thế là các bạn chỉ mất có nửa số tiền mà cũng được những món ăn ngon lành như lúc mới có. Ví dụ đương mùa đông, mùa xuân, người ta trồng được nhiều rau đậu như: bắp cải, chon-fleur, carotte, cải ta, thìa là, cải cúc, cà chua, đậu haricot vert. Các bạn còn chờ gì mà chẳng cho chồng con ăn những món ăn như bắp cải, cà tím, cà chua farcie, những món đậu, khoai nấu, toàn là những thức ăn bổ dưỡng cho thân-thể cả. Vì rau đậu cần cho sự sống người ta hơn là thịt cá (sau này tôi sẽ có bài nói riêng về vấn đề ấy). Rồi đến mùa hạ, mùa nóng nực

oi ả, lúc ấy là lúc có bầu bí, cà, mướp, dưa leo, dưa chuột, rau lang, rau muống thiếu gì. Các bạn lại được dịp thay một thực-đơn khác để chờ các thứ rau đậu mùa thu tới. Cứ theo phương-pháp ấy, thế là bốn mùa các bạn đều lợi dụng được dịp rẻ cả. Các bạn cũng đừng quên đến sự đề dành, giữa lúc khoai-tây bốn năm su một ki-lô, cà chua một su ba, bốn quả, chanh, cam, v.v... đương rẻ, các bạn nên mua nhiều để ăn lâu, hoặc đóng chai, phơi khô tùy theo từng thứ.

Ngoài các thứ rau, quả, đến thịt bò, thịt lợn, gà, vịt, chim, tôm, cá v.v... Các thực-phẩm mùa nào cũng có, nhưng cũng có nhiều khi rất đắt. Nhà bình thường, nếu không cần dùng đến lắm, cũng vẫn có thể tránh không dùng được, hoặc mua thứ khác thay vào.

Các bạn lại cần bảo cho người bếp trong nhà biết cách phân biệt những thức ăn nào rẻ tiền, thức nào đắt. Những món ăn toàn thịt, như thịt hầm, thịt ninh, thịt kho, hay rán toàn mỡ như đậu rán, tôm bao v.v... đều là những thứ tốn nhiều hơn đồ ăn sào hay nấu pha rau đậu. Ví dụ như bốn lạng thịt, nếu đem kho chỉ được một đĩa lại ít, trái lại, thái cả ra, một nửa sào với đậu haricots verts, một nửa băm nhồi vào đậu phụ rán rồi kho, hoặc sào với mắm tôm, ăn với dưa chuột sống, chỉ thêm vào một ít gia-vị là đủ.

Các bạn lại cần phải phân biệt tiền chợ và tiền mỡ. Nhiều nhà cho tiền đi chợ thường ngày rất ít, nhưng chi tiền mua mỡ lại hoang (hai ngày một cân v.v...) Các bạn thử đoán xem, những

nhà ấy thường hay dùng thức ăn gì? Ai cũng có thể tra lời de dàng rằng, không đậu rán kho thì đậu rán sốt. Món ăn lâu tiêu, ít bổ nhưng được cái rẻ tiền mà nhà lại sẵn mỡ. Ngoài các điều-kiện nói trên ra, những bà nội-trợ cũng nên để ý đến sự thay đổi món ăn. Luôn luôn bao giờ cũng có thức ăn mới, đừng cho ăn, trong một tuần lễ, một món đến hai ba lần. Đồ ăn mua về nên để mắt xem xét đến, liệu chia ra làm nhiều đĩa. Một con cá, người khéo tính, có thể lấy đầu đuôi nấu canh, rồi một khúc lọc lấy thịt sào, một khúc kho, một khúc rán, hoặc dĩa chả, hoặc ướp hành, mỡ, giềng, mè

nướng v.v... Một miếng thịt cũng tìm ra hai ba món khác lạ. Một điều nên để ý, là sức khỏe tất cả nhà là do ở sự ăn uống. Phải cho ăn uống sạch sẽ, ngon bổ mới có thể khỏe mạnh, sống lâu được.

VĂN-ĐẠI

CHUYỆN VUI

BỐ. — Mày phải biết bây giờ tao dễ dãi với chúng mày lắm, chứ cụ ông ngày trước ấy à...

CON. — Gớm, động một tí gì là bố lại đem cụ ông ra mà nói mãi...

BỐ. — Chả nói! Ông bố tao ông ấy lại không giỏi bằng mười cái thằng bố mày ấy à?

Lấu cá

MẸ. — Này con, con chịu khó ra cho u em lau mặt rồi mợ cho hai xu.

CON. — ???

MẸ. — Nếu con dũa cả cở, mợ sẽ cho thêm một xu nữa.

CON. — À, thế mợ ơi, con tắm nhé!

Chậm trí khôn

BÀ CHỦ. — Này Tèo, hôm nay có khách ăn cơm, vậy tao gọi mày là Liên nhé! Nhớ đấy!

Đây tớ nhà quê. — Bầm bà, thế con phải gọi bà bằng gì ạ?

BÀ CHỦ (tức mình). Con khỉ!!!

ĐÂY TỚ, — Bầm con đâu dám thế.

Mơ mộng

Cậu mợ ngồi ngắm phong cảnh cậu có vẽ mơ màng:

— Này mợ, kia trông trên trời xanh tit hai con cò trắng đang lượn lờ bay, kia vùng thái dương tươi sáng đang tỏa xuống trần gian những ánh vàng êm dịu, kia,,,

MỢ. — Ừ, giới đẹp quá nhỉ, giá có quần áo ấm mà phơi thì tốt biết bao.

CẬU, ---, ---, ---!

NHÀ ĐIỀN GIẢ, -- Rượu là một thứ thuốc độc. Nếu đưa cho con lừa một thùng nước và một thùng rượu tất nó sẽ chọn thùng nước, ngài có biết tại làm sao không?

MỘT THÍNH GIẢ, -- Bởi vì nó là một con lừa:

-- Tôi đang viết một cuốn tiểu thuyết bí mật.

-- Thế ai sẽ là người xuất bản?

-- Ấy, chính đây là một sự bí mật!

LẠI CÓ DỊP LÀM GIÀU

MUA VÉ CUỘC XỔ SỐ

ĐÔNG-PHÁP

MỖI VÉ MỘT ĐỒNG

BỆNH BUỒN VÀ

THUỐC CHỮA

Trong bao nhiêu con mắt mơ màng như đắm đắm ở cõi xa xăm, các bạn đã thầm bảo cho tôi biết: buồn lắm, lo sợ lắm, thất vọng lắm, trong lòng trống rỗng làm sao!.. Những nguyên nhân của sự buồn chán ấy thật chẳng thiếu gì: nào sự thực tế khó khăn, nào lựa lọc khôn ngoan, chiến tranh sắp tới; thất bại trong công việc, trong sự học hành thi cử, trong ý nguyện cao mà tài không đạt nổi, thất vọng vì tình; rồi những cảnh gia đình mới cũ ngang trái, vợ chồng bất hòa, con cái yếu đau; cảnh tử biệt, cảnh ly tán...

Biết bao nhiêu thứ dọa nạt, dấy vò khiến cho tâm hồn người đàn-bà bỗng bị đổ, gần khiếp nhược nữa. Nhưng biết làm thế nào?

Chắc chúng ta không chịu chết rồi, vì sinh vật nào lại không muốn sống? Ta cũng vậy. Thế thì phải chống lại với bất cứ một sức mạnh gì nó đang định đàn áp chúng ta. Sức mạnh ấy ra sao, nó gay gắt đến bậc nào, ta cũng phải đem hết sức mình mà phấn đấu, nếu ta muốn sống, và muốn thấy cuộc đời không tẻ ngắt. Hãy bước đi... dần lên... cho dầu một đời tận tụy mà chí hướng không đạt thì khi nhắm mắt, hai

tay buông xuôi, ta vẫn có thể tự phụ rằng: ta đã đủ bản phận làm người và để lại cho thế gian một nụ cười... Không đắc thắng nhưng mà can đảm. Nó là dấu vết của một nghị lực không bao giờ chết!

Thưa bạn, đời không phải là một thiên đường chỉ có toàn sự đẹp. Trái lại, là nơi tuy có gió mát hoa thơm, có nước trong trăng sáng, nhưng cũng là nơi của mọi sự khổ: đói rét, già yếu, bệnh tật, tử biệt, ly tán v.v... Nghĩa là nơi đã tặng bạn bao nhiêu cái đẹp mê hồn thì cũng là nơi làm cho thân thể bạn đau, tâm hồn bạn sao xuyến, bứt rứt, hoặc cay đắng xót xa. Nhưng những buổi chiều hôm, khi lòng bạn được rung động với cảnh đẹp của trời đất, chỉ một chiếc lá vàng rơi dưới trăng sáng đủ khiến cho linh hồn bạn có một cảm hứng dịu dàng muốn nhặt chiếc lá mà hôn, mà tiệt tha trong bàn tay ấm; khi chợt nghĩ đến người bạn xa, bạn thấy yêu mến rồi một nụ cười nở trên môi tỏ ra mình đang sống trong những giờ sung sướng cực kỳ; thì khi cái đời ấy trở lại nó có làm cho bạn lo sợ hoặc tê tái tim gan, tưởng cũng chẳng nên mặt sát ruộng rẫy nó.

Sống là tranh đấu (vivre c'est lutter) Nhà văn hào V. Hugo đã nói vậy. Suy nghĩ kỹ, bạn sẽ thấy là chí-lý, và lòng được an-ủi.

Nhưng an ủi thế chưa đủ, tôi muốn nói bạn nghe những công việc làm sẽ khiến cho bạn ham thích và tìm thấy hạnh phúc riêng ở trong lòng.

Chỉ vì linh hồn không đầy đủ cô thiếu nữ than: « chán quá, cả ngày chỉ ăn với ngủ và đi chơi... Việc nhà không có gì đáng kể. »

Một bà chép miệng: « chồng con có, tiền có, chẳng ai mè nheo gì, nhưng chẳng biết làm việc gì cho vui, cũng chán! »

Thật là một đời nhàn hạ: ngủ giẫy thì đi chơi, ăn, rồi lại đi chơi, và ngủ. Ngày nào cũng thế cuốn phim cuộc đời không đổi khác, các bạn sợ, hoảng hốt kêu « tôi chán lắm, chán lắm! »

Trong linh hồn người đàn - bà bao giờ cũng tiềm ẩn một tấm lòng hy sinh: sống vì người khác. Phải như thế, bạn mới tìm thấy nghĩa sống trên đời. Trái lại, sống ích kỷ ta không thấy sung sướng. Cho dầu kẻ độc - ác khó khăn với hết thầy người khác, nhưng cũng biết hy sinh vì con.

Chị sẽ thấy lòng đầy đủ khi làm việc nhà, chị nghĩ: « không phải nhỏ nhặt vô ích đâu. Mình làm đây cũng như người con trai kiếm tiền để giúp cha mẹ già. Và tập việc tế - gia cho giỏi bây giờ, sau ta sẽ là người vợ đảm đang giúp chồng giẫy con. »

Thì giờ rồi nên đọc sách, đọc báo cho tiêu khiển; học thêm một thứ gì mình thích cho giỏi như đàn, thêu, hát, đờn... Ngày chủ nhật hãy họp bạn mà nói truyện, hoặc tổ chức những cuộc đi chơi xa ở nơi không khí tốt. Nếu có chồng rồi, mà bạn chỉ yêu chồng con, thì việc gia đình là mục đích. Bạn hãy khéo săn sóc cho châu báu, nhất là biết khuyến khích, an ủi, khuyên can; bởi vì người đàn ông nếu chẳng theo đuổi công việc gì, họ sẽ trở lại chán nản và đam mê sự không hay. Nghĩ đến gia đình nhiều, tức là có liên lạc đến xã hội đấy, cũng như khi ta mong mỗi rên cập

cho đứa con nên người là để sau này đưa ra xã hội một thiếu niên, tinh thần đầy đủ, giúp ích cho quốc gia. Công việc của người đàn bà không nhỏ và dễ đâu, trái lại nó là một ý nghĩa sâu xa thâm kín.

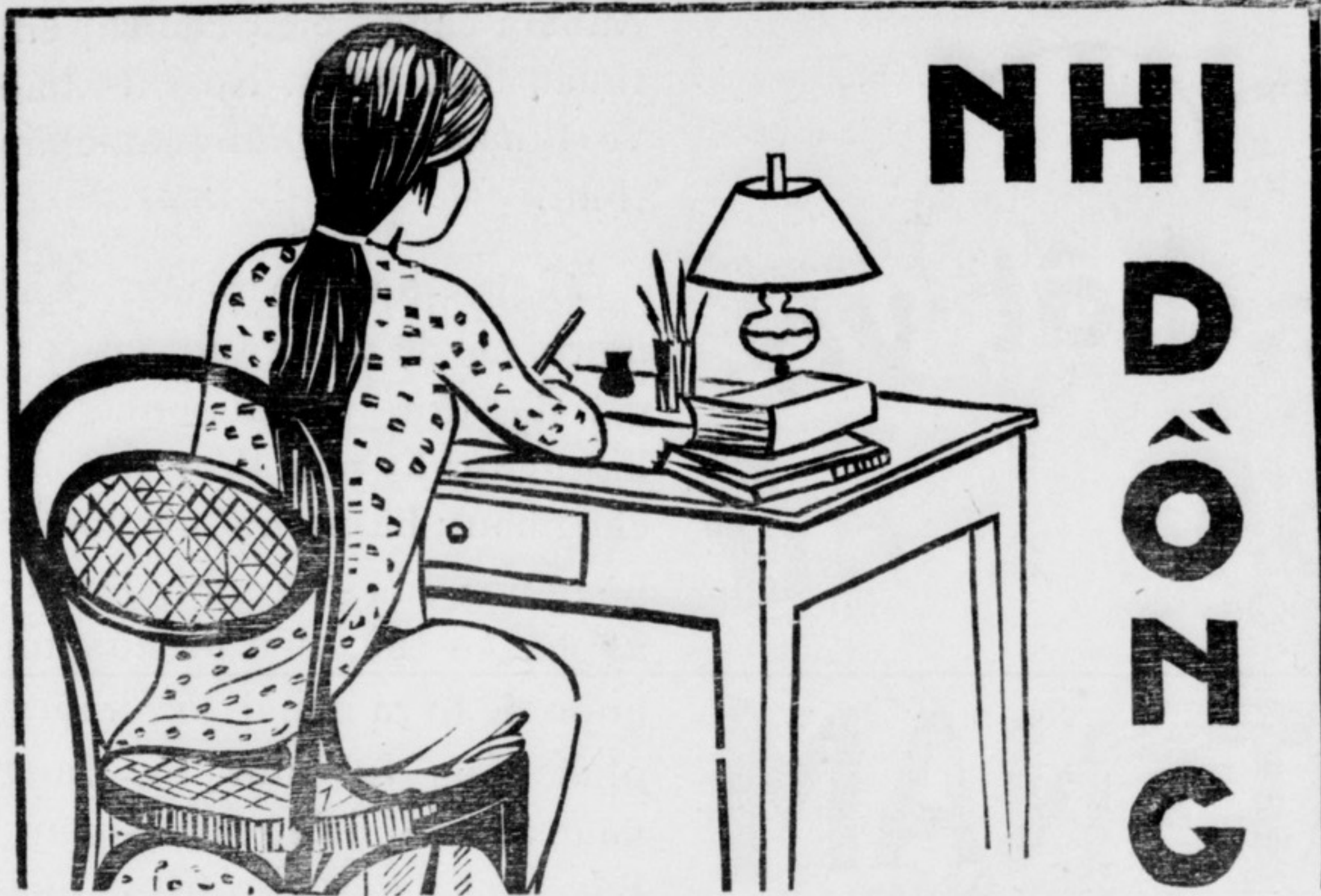
Nếu bạn muốn trực tiếp với việc xã-hội, thì bạn hãy ghi tên giúp các hội như truyền bá Quốc-Ngữ, Tế Sinh v.v...

Hay lập những câu-lạc nhỏ độ mười lăm người theo như lối 2,3 năm trước đây một bà phước đảm đã tổ chức giúp chị em: Mỗi tuần lễ họp một lần để trao đổi ý-kiến tập nói truyện, nghị-luận; đi chơi về các miền quê gặp ai rách rưới thì cho quần áo mà các chị đã tự may lấy do món tiền góp dăm ba hào một tháng; hay khi có việc từ-thiện to tát nào nhờ giúp, chị em có thể tận lực trong một thời kỳ ngắn được.

Nếu ở tỉnh nhỏ, phủ, huyện, ấp trại hẻo lánh, chị em vẫn làm việc giúp đời được. Giữ những đồ dùng cũ cho kẻ nghèo làm tá lới cho con còn hơn là vứt đi làm rẻ lau; bớt một món tiêu nhỏ có thể là cả vốn liếng cho chị hàng nước nấu thêm nồi chè, luộc sanh bánh mà bán lấy đồng lời nuôi đàn con 5, 7 đứa. Nuôi đứa tôi tớ trong nhà bạn hãy dạy cho nó vài bài quốc-ngữ, chỉ cho nó đọc tờ báo, và đừng chửi rửa đánh đập nó; phải gây cho nó một nhân cách! Đó cũng là một sự làm phúc, một việc nên nhớ, một nghĩa vụ của kẻ biết hơn. Bạn đừng sợ nó bướng-bỉnh, có như thế mới tiêu trừ được những khối óc di-truyền cả một dân tộc chỉ biết vâng vâng dạ dạ!

Ở nơi đồng ruộng, nên cố chỉ vẽ cho những người quê mùa kia sự sạch sẽ; nếu bảo ban cho lũ con của họ biết đọc biết viết được thì càng nên lắm. Bao nhiêu công việc đấy có thể làm cho bạn vui, không bỏ ổng thì giờ vô ích, và rồi quên hết, dần có nỗi thất vọng buồn chán gì. Đã thế lại có ích cho bao nhiêu người khác, còn ngần ngại gì bạn không thử thực-hành xem!

MỘNG-HOÀ.

CÁI ỒNG TIỀN

Từ năm sáu tuổi trở đi, ta rất có thể thỉnh thoảng cho các con một hai xu để thưởng cho chúng nó khi nó được một nốt tốt ở nhà trường hay đã làm một việc gì đáng khen.

Nhưng cũng nên tránh đừng lạm dụng quá lối thưởng bằng tiền ấy, khiến chúng có cái yên trí rằng chúng làm việc không tự cái bồn phận của chúng bắt buộc, mà chỉ làm việc để mong được thưởng tiền thôi. Đừng bảo con: Mày làm việc này đi, mợ cho hai xu, không thì thôi. Nói thế tức là làm giảm giá trị cái quyền lực làm cha mẹ của mình và tập sẵn đứa con cái tính dễ-tiền chỉ làm việc để được tiền. Lối cho xu, cho tiền ấy nên cực lực bỏ đi.

Thưởng cho con một hai xu không phải thế đã xong công việc của mình rồi, mặc cho chúng muốn tiêu gì thì tiêu đâu.

Phải có ý coi chúng dùng một hai xu của mình để làm gì?

— Mua kẹo? Được, con trẻ vốn ham ăn, khi có tiền, cốt nhiên

chúng chiều cái miệng của chúng nó trước nhất, miễn chúng đừng mua kẹo không có vệ sinh, và những hoa quả xanh, độc địa là được rồi.

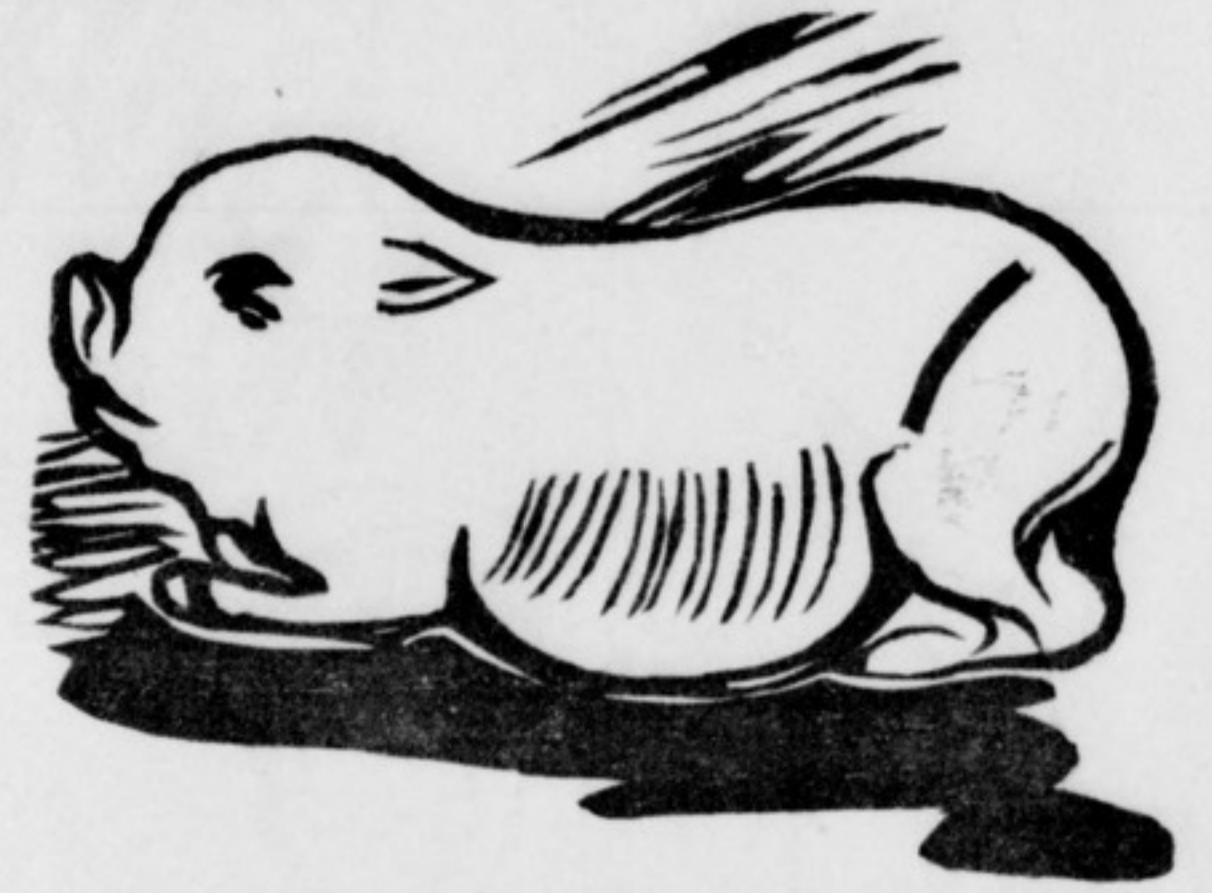
Tuy rằng xét nét cách chúng dùng đồng tiền nhưng đừng để lộ ra vẻ kiểm soát quá, khiến con trẻ có cảm giác không vui rằng đồng xu không phải thuộc bản quyền của nó, và khiến nó không khấn bó một sự quan trọng với đồng tiền mình cho nó nữa. Còn bé, con trẻ đã sẵn có cái tính muốn « tự chủ tự quyền » rồi, cha mẹ có ý cũng nên trọng một chút cái tính hay ấy của chúng nó, tạo cho chúng một tinh cương cường tự lập sau này. Bằng những ví dụ hiển nhiên dễ dãi, nên giảng cho con nghe cái giá trị một đồng xu và khi thấy nó hề được tiền là đi mua kẹo, hoặc vô ý đánh rơi mất, nên tập cho nó cách để dành tiền.

Mua cho mỗi con một cái ống tiền hay con lợn đất và khuyến khích nó khi ăn kẹo bánh rồi còn thừa xu nào thì bỏ vào đấy. Muốn nó thích và biết cái giá trị của sự để dành tiền, thì đừng bắt chúng nó giữ mãi cái ống tiền. Con trẻ chưa biết cái thú của người nhớn khi đứng trước một số tiền kety cóp để để dành hàng bao nhiêu năm đâu. Đối với chúng nó đồng tiền đáng yêu — và chúng nó đã nghĩ hơn người nhớn đấy — là chỉ khi nào nó mua cho chúng được một sự vui thích hiển nhiên. Cái màu sáng của hào bạc trắng, cái con số biền trên tờ giấy bạc đối với chúng có giá trị gì. Bởi vậy xem chừng khi nào cái ống tiền của con đã kha khá rồi thì trong một cuộc đi dạo những cửa hàng bán đồ chơi hay sách vở tranh ảnh, nó thích thú nào nên cho nó bỏ ống để mua món đồ chơi ấy, dám chắc nó sẽ giữ gìn cẩn thận và quý báu hơn là những món đồ chơi của cha mẹ hay bà con đã cho nó trong một dịp tết nhất. Và như thế, nó mới lại ham để dành tiền, để một ít lâu được mua một thứ đồ chơi khác nó ao ước. Bà có cảm động không, khi đứa con lấy tiền để dành của nó mua cho bà một chiếc kẹo mà nó tưởng bà vẫn thèm thường được ăn như nó? Hay một hôm kia nó về dụt dề xin bà cho nó bỏ ống tiền để nó lấy tiền cho những dân bị lụt?

Bà hãy yên trí rằng những đứa con ấy của bà sau này sẽ là những đứa bé sừng đáng mang cái tiếng « một người » của xã-hội. Bà lại nên mừng thầm rằng với cái tính biết để dành của nó — đầu chỉ là để dành để mua

đồ chơi — con bà sẽ không biết sự túng thiếu, sự tủ nhục đi vay nợ, nó sẽ là một người rất cẩn-thận trong công việc tiền nong.

Riêng cha mẹ cũng nên có một ống tiền của mình dành cho mỗi con, ngoài số tiền bắt buộc phải để dành hàng tháng phòng xa những sự chi tiêu quan-trọng đột ngột của gia-đình. Món tiền bà để dành cho các con là những đồng xu đồng hào bà đã nhin một cuộc xe đáng lẽ phải đi, ông đã nhin một bữa « bia » trong nhà hàng.

Một ngày kia, lúc cô con về nhà chồng, bà có thể vinh-hạnh làm cho cô con gái hiểu cả lòng ân-cần yên-dầu của bà, khi bà đưa cho cô con gái cái ống tiền đã cũ kỹ trong ấy có những đồng xu đồng hào đã ban xanh. Hay bà để vào bàn tay cậu con, lúc sắp chủ trương một công việc buôn bán mà dặn: Đây là bí-quyết của sự thành công, của sự làm giàu.

Đời càng ngày càng xu-hướng về sự thực-tế, hành-động. Khi giáo-dục con trẻ, không phải chỉ mong gây cho nó những tính tình cao thượng của linh-hồn, mà hãy cố gây cho nó những đức tính thiết dụng lúc nào cũng thực hành được.

MÁ EM

ĐÔI LỜI CẢM TẠ

«Đàn-bà» xin cảm tạ hết thảy các bạn đã gửi bài cho. «Đàn-bà» nhận xét rằng chị em ta đã đi được một bước giải trên con đường văn-chương. Các bạn nếu thấy bài mình chậm đăng, là vì bài của các bạn gửi tới sau. Mong các bạn lượng tình, chớ phiền điều đó. Một lần nữa, Đàn-bà xin trân trọng cảm ơn các bạn và rất mong ở các bạn một tương-lai rực rỡ trên đàn-văn.

ĐÀN-BÀ

Pharmacie TIN

MỘT HIỆU THUỐC TÂY
BAO GIỜ
CŨNG CÓ THUỐC MỚI
CHÍNH CHỦ NHÂN TRÔNG
COI, TIẾP ĐÃI NIỀM NỖ

5, 7, Place Neyret 5, 7, — Hanoi

(Tiếp theo kỳ trước)

Ra ngoài

Với người đàn-bà con gái thừa xua dù gần gần với người hàng xóm hay ra nơi công chúng bạn bè mà muốn được tiếng là con nhà nề nếp, thì phải đọc cho hết quyển nữ-tắc đã :

«Ngồi thì chớ có động chân,
«đi thì chớ động áo quần tả

«toi, khi vui chớ có cả cười,
«khi giận có cả nhời đành hanh. v.v.....

Tuy là còn nhiều điều khe khắt hơn nhưng cũng là bài giấy về phép xử-thể và cách ăn ở của người đàn-bà. Đối với chị em phụ-nữ bây giờ, nữ-tắc là gì, không mấy bạn còn nhớ. Nhưng chẳng phải vì thế mà chị em ta thành ra đàn ông cả đâu. Theo thời gian cứ thay đổi mãi, nhất là sòng cầu hóa lan tràn, nên quan niệm của mọi người đối với hành động của phụ nữ mới không thấy ngạc nhiên, chương mắt nữa. Người đàn bà bây giờ không rụt rè ấp úng ở nơi công chúng, không thẹn thùng thái quá đến nỗi mặt mũi đỏ bừng trước một người lạ, hoặc có những cử chỉ co ro làm mất cả nhân cách, rồi chỉ để cho người ta thương như một con sâu mà

không ai nở sáo. Không còn như thế. Nhưng những phụ nữ có giáo-dục vẫn không bỏ mất tư-cách chính-đáng của người đàn bà bao giờ cả. Các bạn cũng không cười nói ngả ngớn hoặc ngồi mà chân khua lia lịa, hay đi mà làm cho sống áo tung-tây. Chẳng những thế, chị em còn có nhiều điều đáng khen hơn xưa, là các chị lại khéo uyển chuyển trong câu truyện khiến cho khách vui ; biết nở những nụ cười tươi làm sáng sủa «vườn hoa xã hội». Về cách đi đứng, các bạn có một vẻ mạnh mẽ, nhanh nhẹn, ; có những cử chỉ bất thiệp gọn gàng nhưng vẫn mềm-mại dịu-dàng, và có ý nhị. Đến sự ăn uống các bạn đã đỡ được cái vẻ đĩnh đĩnh, uể oải. v.v... Nhiều phép xã-giao khác của người âu-châu tương tự với mình mà chúng ta đem nhập vào làng

Annam càng khiến cho chị em thuần thực thêm. Nó chỉ khác với thừa xua là không câu-chấp tỉ-mỉ.

Ở gia-đình Âu-tây, khi người mẹ đã đứng tuổi, cô con gái đã lớn, ngôi bậc của hai người ấy như thay đổi lẫn cho nhau ; bà mẹ không còn là bông hoa của nhà nữa, đến lúc ấy bà có thể, nếu bà có nỗi buồn để lộ ra ngoài rồi, không phải gượng vui như lúc đang xuân để vui lòng đức lang-quân. Bây giờ sự làm cho trong nhà vui vẻ, sự an-ủi người cha sau khi mệt nhọc vì công việc là chức trách của cô con gái. Cô con gái : bông hoa, con chim của gia-đình. Địa vị của cô trong nhà có phần trọng yếu chỉ vì thế.

Bây giờ trong những gia-đình Annam đã bắt đầu xuất-hiện những bông hoa ấy thay cho những thiếu-nữ ủ rũ lạnh lùng xưa. Dầu các cô đã có tây học, đã lớn vẫn để lộ tình âu-yếm cha mẹ, dầu có gặp sự nghiêm khắc của cha mẹ nữa các cô cũng lấy sự vui vẻ huyền thuyên của mình để thắng đoạt. Những cái bả cổ cho cha mẹ hôn hít, những sự nũng nịu, những câu truyện thân yêu đã quen quen với cha mẹ Annam rồi không làm cho các cụ mắng các cô là trẻ con nữa, vì thật ra chỉ vì thói quen bắt buộc, chứ các cụ lúc nào chẳng muốn được yêu ấp các con như lúc chúng còn bé. Trong rạp cinéma trong những hội hè hay ở ngoài phố xá, ta đã được gặp những thiếu-nữ trẻ măng nói cười vui vẻ bên cạnh ông cha già như cũng đang trẻ lại với cái tươi vui của con gái. Người ta có lẽ tưởng bọn thiếu nữ bây giờ vô tâm, họ không biết nghĩ ngợi sâu xa gì. Nhưng nếu tưởng thế là lầm. Sự buồn rầu thất ý ai tránh khỏi được. ? Nhưng trong tâm trí các cô gái mới ấy

Pharmacie J.-MUS

MỘT HIỆU THUỐC TÂY LỚN
NHỨT Ở SAIGON. THUỐC
MỚI, GIÁ HẠ, TIẾP ĐÃI CÁC
THÂN CHỦ VIỆT-NAM RẤT
CHU ĐÁO XIN MỜI QUÝ BÀ
TỚI THĂM MỘT LẦN SẼ BIẾT

SAIGON — Rue Catinat — SAIGON

nghĩ rằng: sống ở đời chẳng phải riêng mình, vậy ta không có quyền bắt mọi người chung quanh phải chịu lấy cái buồn của mình, nên các bạn ấy đã gắng gỏi đem nghị - lực mà che lấp cái « không vui. »

Và như thế, tỏ rõ cùng một lúc kính trọng quyền riêng của mình, các bạn gái mới ấy cũng biết kính trọng cái quyền riêng của người khác.

Thể thao

Có lẽ vì nền thể thao bành trướng, sự luyện tập thân thể được mạnh mẽ đã đem lại cho bạn gái những nét sung xướng. Bao giờ cũng thế, khi trong người sẵn khoái dễ chịu thì tự nhiên mình muốn hoạt động, muốn vui. Thể thao đã đem lại cho chúng ta cả cái đẹp về hình thể và tinh-thần. Chị em có khuynh hướng ấy từ hồi hai nhà vô địch quần vợt Chim Giao ra Bắc. Sau dần dần thực hành từ cuộc đi bộ Hanoi - Đồ Sơn đến những cuộc thi bóng bàn (tennis de table) đến bây giờ các môn thể thao chị em theo gần hết: bơi lội, đi xe đạp, chèo thuyền, đánh quần vợt, đá ban, chơi khúc-côn-cầu...

Câu truyện thể thao đã sắp thành câu truyện mở đầu rồi. Các bà 40-50 cũng biết hoan

ghênh thể thao; các bà tập ở trong nhà làm cho người thon đi, bớt sệ nệ, hoặc không gây quá v.v... Những người đàn-ông đứng tuổi vốn hay phản đối thứ nhất sự đổi mới của đàn-bà, bây giờ cũng phải công nhận phụ-nữ thể-thao là nên lắm. Nói tóm lại, tinh-thần chuộng thể-thao của ta đã nhóm dậy. (còn nữa)

Đào phi Phụng và bầy em

CON ONG

Tuần - báo độc - lập trào-phúng, Văn - chương, Xã - hội, xuất bản ngày Chủ-nhật.

16 trang lớn: Giá 0\$10.

Trong mỗi số đều có những mục đặc-biệt:

Lời ong tiếng ve — Con ong cái kiến — Vove mấy điệu — Hình ong vẽ — Chén mật — Tuần « ong mật » — Ong gáy mật — Tin Ong v.v...

Chủ bút: Tam-lang Vũ đình-Chị.

Chủ-nhiệm: Nghiêm xuân-Huỳnh.

Giá báo: Mỗi số 0\$10, 3 tháng 1\$25, 6 tháng 2\$40, 1 năm 4\$50.

Công sở và nước ngoài: Giá gấp đôi.

Thư và mandat mua báo xin gửi cho: M. Le Directeur du journal « Con Ong »

N. 37, rue des Eventails, Hanoi

Tiến bạn

Bến vắng, giòng xuôi « la » đứng lặng,
Sông dài, nước ngược, bóng « ai » trôi...
Trách than cuộc thể, thuyền vương lại
Trên lớp trường-giang « vết ngậm-ngùi! »

MỘNG-SƠN

Gửi người Lý - trường

Tặng chị HUYỀN-NGA (Cao bằng)

Em chỉ xin anh một nét buồn,
Thoáng qua lòng giữa tối tân-hôn!
Khi cùng bạn mới vui duyên mới,
Nghĩ đến người xưa của nước non!

Người đã vì anh đắm lệ buồn,
Trong đời hiu quạnh của văn-chương,
Và còn mãi mãi vì anh sẽ:
Khóc mỗi « tình thơ » đã lỡ làng!

Chỉ dám xin anh có thể thôi!
(Tài hoa, cái lụy của muôn đời!)
Thì thôi chớ dám xin chi nữa,
Trong lúc muôn vắn đã rụng rơi!

Cô NGỌC MINH (Sông Thương)

Nắng - chiều

Lúa xanh, nắng ruộm ra vàng,
Sông xuân óng ánh muôn ngàn hào-quang.
Đồng xa, bãi vắng mênh mang,
Bóng cây in xuống cát vàng rung-rinh.
Lơ thơ mấy nóc nhà tranh,
Rào thưa một dậu, chuối xanh rủ buồn...
Mái xa nghi ngút khói tuôn,
Lưng trời đôi cánh chim hôm về chiều.
Thân ta dầy giữa diu-hiu,
Lòng ta như cả buổi chiều buồn tênh!

THUY-HẢI (Phúc-yên)

社 行

國 中

China Travel Service

BUREAU DU TOURISME CHINOIS

MAISON FONDÉE EN 1923

Siège Social: 6 Quéens Rd C. Hongkong

Agences et Hotels dans toute la Chine
Singapore, les Etablissements des Détroits

Agence de HAIPHONG

28 Bd Amiral de Beaumont

Téléphone: 284 & 144

Agence de HANOI

58B Route Mandarine

Téléphone: 211

Adresse Télégraphique: CHITRAVEL

Kính ông giám đốc sở Bưu Chính

Hàng ngày chúng tôi nhận được thư của các độc giả khắp các tỉnh than phiền vì sự mất báo. Đây là những lời than phiền rất đáng tin, vì phần đông đã giả tiền rồi những độc giả ấy không có một ý nào bịa đặt ra để khỏi phải trả tiền báo. Vậy xin ngài làm ơn thi hành một sự phương pháp nào nghiêm khắc hơn đối với những kẻ đã đọc hót, lấy hót mất báo gửi cho độc giả của chúng tôi.

Ngài làm thế cũng tức là giúp cho sự tiến hóa của báo giới xứ này vậy. ĐÀN-BÀ

Cùng các bạn của Ngọc-Minh

Bắt đầu từ nay, các bạn có gửi thư xin đề:

CÔ NGỌC - MINH.
Tòa soạn.

BÁO ĐÀN - BÀ
76 Wiélé HANOI

THO' TÍN

M. PHẠM VĂN-THỊ Lộc-yên — Không cần phải có giấy căn-cước mới mua được mandat. Xin ông y hện cho.

B. HOÀNG THỊ KÍNH Đại-dồng — Bà y hện cho, chúng tôi mong tin của bà.

Mme. MINH Ninh-giang — Đã gửi 2 số báo mất hầu bà rồi.

CÔ THANH. — Đã nhận được 2 cái mandat 20\$, và 30\$.

B. NG. THỊ-NGHĨA Vientiane. — Đã nhận được mandat.

Ô. BUI V-CHÂU Vientiane. — Đã nhận được mandat.

Ô. KIM-ANH Nha-trang. — Đã nhận được mandat.

Ô. TR. V-PHƯỚC Châu-độc. — Đã nhận được mandat.

Ô. TRẦN TRỌNG-KINH Fort-Bayard. — Đã nhận được mandat.

CÔ ĐỨC-MỸ Bắc-kạn. — Đã nhận được mandat.

CÔ BẠCH KIM-CHI Prekkak. — Đã nhận được mandat.

Xin cảm tạ quý vị

ST RAPHAËL

QUINQUINA

le grand vin de France!..

BLANC

ROUGE

Bà Tổng-Thống nước Mỹ: Roosevelt đối với DÂN THẬT NGHIỆP

Một năm bà đã làm ra ba triệu đồng vàng để
làm phúc cho các hội từ thiện

Tất cả nước Mỹ đều cảm động về một số tiền to tát, số tiền bấy con số của bà Roosevelt đã kiếm được bằng việc nhận rao quảng cáo cho các nhà buôn trước máy vô tuyến điện để làm phúc cho kẻ khó. Bấy con số. Một hy vọng tất cả nước Mỹ mong ước. Vì ở đây người ta chỉ tính lương của mọi người bằng số cả. Người ta nói: « ông này tiền lương hàng năm có năm số hoặc sáu số, nghĩa là 100.000 đô-la (một triệu đồng vàng). Riêng bà Roosevelt thu ba triệu đồng vàng nhưng không bao giờ bà giữ một xu, và cũng không trông thấy đồng nào trong số tiền ấy. Tất cả bà kiếm được bằng lương một cô đào hát bóng bực nhất, bà chỉ để làm phúc cho các hội từ thiện.

Bà Roosevelt sở dĩ trở nên một ngôi sao trong hãng vô tuyến truyền thanh là do ông kỹ sư Lasker. Nhờ một người thư ký riêng của quan tổng thống giới thiệu, Viên kỹ sư hỏi bà Roosevelt:

— Thưa bà, bà có biết những điều rất hay, rất có ích, nếu bà bằng lòng làm cho hãng vô tuyến?

Vui vẻ tươi cười, tiếp khách một cách thân mật, bà Roosevelt ngạc nhiên hỏi:

— Ông muốn bảo tôi rao quảng cáo cho các nhà buôn trước máy truyền thanh à? Sao ông lại nghĩ thế?

— Thưa bà vâng, đó là một điều nên làm, nếu bà cho phép tôi được gặp bà riêng để nói chuyện, tôi sẽ cắt nghĩa cho bà hiểu rõ rằng vì sao bà có thể lợi dụng máy vô tuyến điện mà làm được nhiều việc có ích.

Bà Roosevelt dịu dàng hơn:

— Được, nếu phải thế, ông sẽ có dịp gặp tôi nữa.

Vài hôm sau, ông Lasker được tổng thống phu nhân mời lại. Lần này ông thấy ngại ngùng vì sự điều đình táo bạo của ông trước một bà tổng thống.

— Thưa bà, ý tôi muốn mời bà đứng rao hàng cho các hiệu buôn. Tôi chắc bà không lùi bước trước việc ấy. Bà cũng nhận thấy những người đàn bà Mỹ có giáo dục, có khuôn phép chẳng coi sự ấy vào đâu. Đó là một thói quen trong sự buôn bán của người Hoa kỳ. Hẳn bà cũng rõ như tôi, nhiều bà giàu sang như bà Thomas Car egis, Nicholas Biddle, Anthony J., Drexel vẫn thường rao quảng cáo cho các hãng thuốc lá, hãng điện, hãng son phấn chẳng hạn.

Bà Roosevelt nói: « Vâng, tôi cũng biết vậy, và còn lạ hơn nữa là các bà ấy càng giàu sang bao nhiêu lại càng ưa thích công việc.

— Chính thế, vì các bà ấy không cần tiền mà chỉ dân nước Mỹ cần tiền. Thưa bà, bà là người hay làm việc từ thiện, bà hẳn biết phải có bao nhiêu tiền mới đủ cho họ, mặc dầu lòng rộng rãi của tổng-thống vẫn đề ý đến họ luôn. Hôm nay tôi xin hỏi ý kiến bà, nếu các nhà buôn nước Mỹ bằng lòng trả tiền công bà đứng rao hàng trong nước, không biết bà có vui lòng nhận nhờ làm cho họ để lấy tiền làm việc công ích cho xã hội không?

Bà Roosevelt lưỡng lự trả lời « Để tôi bàn với chồng tôi đã.»

Sau cuộc điều đình bà không được tổng thống hoàn toàn ưng thuận. Một bà giám quốc, người đàn bà đứng đầu trong nước không thể dễ dàng được. Tổng thống còn cần phải trợn xem những quảng cáo nào nên nhận và xứng với lời nói của bà. Thế rồi từ đó bà nói trước máy truyền thanh rao hàng cho những hãng thuốc lá, bút viết, giấy v.v... Đã có lần tổng thống từ chối một số tiền 8500 đô la tức là hai vạn rưỡi bạc ta. thuê bà rao

một thứ hàng không xứng đáng mà chỉ nói có mười ba lần, mỗi lần vài phút. Từ khi làm việc, lần thứ nhất bà lĩnh được 30.000 quan tiền tây. Nhưng sự tấn tới của bà rất nhanh chóng. Ngày nay người ta phải trả bà 120.000 quan trong mười lăm phút. Một điều lạ là không bao giờ bà đi lĩnh số tiền đó. Ngoài số tiền hoa hồng của ông Lasker, do ông đi lĩnh lấy, thì đến các hội từ thiện lần lượt đi thu lương của bà ở từng nhà.

Bao giờ bà cũng vui vẻ sung sướng với một tấm lòng hoàn toàn đầy đủ. Công việc của bà làm được cả nước hoan nghênh nhưng riêng bà luôn luôn nhã nhặn; đối đãi với mọi người, bà chỉ là một người đàn bà thường như những đàn bà khác.

Ở trong nhà, bà Roosevelt lại là người vợ trung thành tận tụy giúp

chồng. Những giờ các người đàn bà khác đi xem hát đi sắm sửa quần áo thì bà ở nhà viết bài diễn văn giúp chồng hoặc săn sóc đến việc nội trợ. Nhất là khi tổng-thống ốm gần một năm trời, chính bà là người đã đẩy xe cho tổng thống.

Bà không bỏ một giờ nào vô ích: không đi thăm kẻ nghèo (một tiêu khiển thứ nhất) thì đàn quần áo. Có một lần, người khách đi cùng tàu hỏi bà rằng: « đã nhiều lần tôi được hân hạnh đi cùng tàu với bà, lần nào tôi cũng thấy bà đàn, bà đàn cho kẻ nghèo hẳn?» Bà cười trả lời: « đời tôi luôn luôn nghĩ đến kẻ nghèo nhưng tôi cũng có một gia đình, cái áo tôi đàn hôm nay là của ông tổng thống đấy ạ. »

M. H. (lược dịch)

BỘT
PHOSCAO

LÀ MỘT THỨ ĂN
BỒI BỒ SỨC KHỎE

Những người yếu ớt, những người ốm mới khỏi, những người già cả, nên dùng bột PHOSCAO, vì ăn rất bổ và dễ tiêu

GIÁ BẢO

Một năm	4\$00
Nửa năm	2,00
Batháng	1,00
Ngoại quốc	3,00
Chính phủ	8,00

Thư mua báo và mandat để cho Madame la directrice du Tuần báo Dân Bà 76 Wiélé HANOI

Các bạn thấy chúng tôi đề 1\$00 3 tháng báo mà bán lẻ mỗi số chỉ có 0\$08, các bạn đã tưởng phần thiệt về các bạn. Thật ra trong thời hạn ba tháng các bạn có những 13 số chứ không phải 12 số. Các bạn không bao giờ bị thiệt cả.

Người đàn-bà Việt

(Tiếp theo trang nhất)

«Trạng-sur vừa là thầy cãi vừa «biện-hộ. Công việc càng nặng «nhọc đối với một người đàn-bà».

— Thế nghĩa là ngài cho đàn-bà chúng tôi chưa đến trình độ làm những công việc ấy?

Trạng-sur Tridon vội ngắt lời:

«Không, không, tôi không nói «thế, tôi nhận rằng người đàn-bà cũng thông minh như đàn-ông, cái thông minh có phần «tinh-vi hơn nữa. Nhưng vì «thân thể đàn-bà bẩm sinh vốn «yếu hơn người đàn-ông, nên «những năng lực thông minh «không nẩy nở hết được. Người «yếu có bao giờ làm việc bằng «người khỏe. Và vì thế, phải, «chính chỉ vì cái tạng thiên «nhiên yếu đuối của mình nên «người đàn-bà vẫn kém người «đàn-ông trong việc thừa hành «chức vụ của mình và trong «những công cuộc sáng tạo.

Tôi để rơi một cái tên: Bà Curie.

«—Ồ! Không nên nói đến «bà Curie để làm biểu hiệu cho «sự thông minh, cho óc sáng «tạo của người đàn-bà. Bà Cu-rie là một người khác thường «chỉ có thể gọi bà ấy là «một «người» được mà thôi.

Câu chuyện đã ra ngoài đề và cứ để ông Trạng nói mãi thì đến thao thao bất tuyệt mất. Tôi vội kết luận cuộc phỏng vấn:

— Thế ngài có đồng ý với các bạn đồng nghiệp của ngài ở Nam-kỳ phản đối việc đàn-bà Annam được phép làm luật sư không?

— Không, tôi không phản đối.

— Thế tại sao các ông kia?... Có phải tại một ý tưởng cạnh tranh?

— Có lẽ.

Trạng-sur Tridon thủng thỉnh đáp thế.

THUY-AN

KỠ SAU: Ý - kiến các ông Chương-ly, trạng-sur Chương và trạng-sur Dunezat.

một ngu'ò'i mẹ

(tiếp theo trang 3)

khi đầu tôi đã phải sửa soạn sẵn một cái thắt lưng để giữ bụng (ceinture de grossesse). Lúc ấy, bụng tôi chưa to lắm, nhưng tôi cũng phải phòng trước khi bụng to để cái thắt lưng có thể dùng mãi được mà đưa bé trong bụng không bị bó buộc quá. (Thắt lưng ấy cần phải mua thứ tốt, nhiều chun, tại các hiệu thuốc).

Tôi thú thực rằng tôi quả là một đứa trẻ khi có mang lần đầu tiên. Tôi đã làm cho cả nhà thương phải buồn cười vì tôi giữ trước một cái buồng từ khi mới có mang được hai tháng. Nhưng sau, từ tháng thứ 6 thứ 7 trở đi tôi mới lo đến việc ấy. Tôi chắc các bạn đã biết nhiều sách giấy về cách giữ sức khỏe của người mẹ khi sắp có con; nhưng có một điều hình như ít ai đề ý tới: người mẹ trẻ phải biết đào luyện cái tinh-thần đẹp cho đứa con về sau.

Cái chìa khóa bí-mật

Chắc tôi sẽ làm cho các bạn phải buồn cười. Nhưng từ khi đứa bé bắt đầu đạp ở trong bụng, tôi cũng khởi sự gây cho mình những tư-tưởng yêu đời, vui vẻ và can-dảm. Các bạn có tin rằng nếu người đàn-bà cứ ngấm luôn một tấm hình đứa bé đẹp trong khi có mang thì sau sinh ra đứa con cũng đẹp và giống như thế không?

Tôi giữ gìn cẩn thận khi có mang: tôi tránh tất cả những cảnh gì có thể làm cho tôi sợ, bức mình, hay là buồn. Tôi chỉ đọc những sách vui, tìm nghe những bản đàn hay, đi xem những cuộc trưng bày mỹ - thuật, công - nghệ v.v... Lúc ấy tôi cũng không quên có nghiên ngấm mơ màng đến đứa bé sắp ra đời. Tôi đào tạo cho nó từ ở trong lòng cả về tinh-thần cũng như thể-chất. Tôi muốn cho nó được hoàn-toàn: thông - minh, biết cảm - động, lại anh - hùng. Sáng, chiều nào tôi cũng tập thể-thao bằng những cử - động nhẹ và tập thở, lúc bấy giờ tôi nghĩ: tôi đem vào cho con tôi không khí trong lành đây. Chẳng biết những ý tí tiết tha mong ước

ấy có được như nguyện hay không? Nhưng tôi tin là sẽ được như thế.

Nói tóm lại, cái tinh-thần trong sáng, chỉ để nghĩ ngợi, mong mỏi, ao ước sự đẹp cho đứa con, thật là đáng quý ở người đàn-bà. Lần nào tôi để con cũng được như ý, vì chẳng những tôi theo đúng lời thầy thuốc đã chỉ bảo, mà tôi giữ cho tôi không bị những sự kích-thích bên ngoài.

Lần đầu tiên bị nôn, tôi uống thuốc trừ ngay và buổi nào không muốn đi bộ trong 2 giờ đồng-hồ như ý tôi đã định, thì tôi cũng cố đi trong nửa giờ. Tôi không thích nghe người ta nói «cái muốn» là gì; tôi không cho mình theo những ham thích trong những thức ăn lạ và cầu kỳ; tôi đã tự bắt cho mình ăn thấy ngon; mỗi ngày tôi ăn bốn bữa nhẹ, và trong người tôi thật là dễ chịu. Tôi không phản đối một thói quen gì của tôi cả, chỉ duy cái thói hay thức khuya là tôi bỏ đi. Đó tôi đã tập trước những sự hy sinh của một người mẹ. Trước khi sinh 15 ngày tôi vẫn còn tập thể-thao. Cố nhiên là tôi không làm việc gì mạnh quá hoặc là đi chơi xa bằng xe hơi. Mỗi khi mệt, tôi nằm nghỉ trên một chiếc ghế dài, nằm im cho đến khi thật hết mệt. Tôi rất ngoan ngoãn với tôi, đó là một phương kế hay đấy các bạn ạ.

Các bạn có nhận thấy rằng tôi đã tự kiên quá, đã đem mình ra làm khuôn mẫu không? Nhưng nếu bạn không hỏi đến chắc không bao giờ tôi dám nói.Ồ! bạn bảo bạn không hỏi tôi à? Bạn đã chẳng hỏi thăm trong lòng bạn «làm thế nào để đẻ được con đẹp» là gì và một vẻ ao ước đã chẳng lộ trong đôi con mắt của bạn khi bạn ngó thấy những đứa con hiền lành ngoan ngoãn của tôi là gì?

M. H. (lược dịch)

Tuần - báo ĐÀN - BÀ
Tờ báo duy nhất của
chị em.

CẢ TRĂM THỨ BỆNH CỦA TRẺ CON ĐỀU BỒI CHỨNG CAM-TÍCH MÀ RA CAM-TÍCH-TÁN ĐẠI-QUANG

là thứ thuốc để trị bệnh cam tích rất nên công hiệu, các bà nuôi trẻ nên cho nó uống luôn thứ thuốc cam này, thì đứa trẻ sẽ được quạnh năm vô bệnh, hay ăn chóng nhón, mạnh khỏe vui chơi trong gia đình sẽ được vui vẻ đầm ấm. Cam - tích - tán Đại-quang là thần hộ mệnh của trẻ con. Tất cả các thứ thuốc

cam, chỉ có Cam - tích - tán Đại - Quang là hay hơn hết. Mỗi gói giá 0\$10. Các bà có mua, xin nhận kỹ mỗi gói thuốc đều có chữ «ĐẠI-QUANG» và hiệu CON BUỐM thì mới khỏi mua nhầm thuốc giả hiệu

Đại - Quang

ĐƯỢC - PHÒNG

Số nhà 23, Phố Hàng - Ngang — Hanoi

Có ô-tô đi bán chiều hàng và có đại-ly khắp các nơi

MỘT LĨNH HỒN

X

CHUYỆN GIẢI của THU THU

Vân đây tay hẳn ra: — Không, tôi không làm sao cả! Xin ông cho tôi đi nằm nghỉ.

Nói rồi, Vân đi thẳng vào phòng, khoá trái cửa lại. Nàng cứ để nguyên quần áo, nằm vật xuống giường vừa khóc vừa cầu-nguyện.

Đến một giờ sáng Thanh mới về, Phủ Tịch còn thức. Hắn lắc đầu bảo Thanh: Cô bé lạ quá, Thanh đi một lát tự dưng tôi chưa nói gì cô ấy đã khóc oà lên làm cho mình sợ phải để cô ấy đi ngủ. Thôi Thanh phải nói trước đi, chứ để tôi mở đầu thì không ăn thua gì đâu.

Thanh cười: Anh thật là hèn, thế khoa tán mọi ngày đâu?

— Với Vân, tôi cứ sờ sờ làm sao ấy. Khiếp không ngờ mẹ thế này mà con lại thế. Thật là mẹ cú con tiên.

Thanh đập vào vai phủ Tịch: Đừng láo với mẹ vợ. Rồi nghiêm nét mặt, Thanh hỏi luôn: Nhưng anh đã đủ điều kiện chưa?

— Đủ rồi, tôi có sẵn đây.

— Đâu đưa tôi coi, anh đề là bán đấy chứ.

Phủ Tịch đưa cho Thanh một tấm địa-đồ nhà và bức văn-tự Thanh cầm đọc: Tôi là Nguyễn Tịch tri phủ Bình-Lang và vợ là thị Kiến nhận có bán cho bà Nguyễn thị-Thanh và con gái bà là Nguyễn thị-Tường-Vân một cái nhà hai tầng ở phố Gambetta diện-tích ba trăm thước vuông, giá là tám nghìn đồng vắn vắn...

— Được đấy, đem chước bà nữa là xong. À anh làm thế nào mà đánh lừa được con lợn nái nhà anh nó diêm chỉ thế.

Tịch nhún vai:

— Vài cái ba-toong là xong tốt.

— Anh hùng nhỉ! Thế cái nhà này hiện thời anh cho người Tây ấy thuê bao nhiêu?

— Tám chục.

— Chưa đủ cho Vân phẩn sát.

— Còn tiền đưa riêng mỗi tháng là khác.

— Đã hẳn. Nhưng anh liệu xong cái việc ly-dị vợ anh đi đấy nhé. Vân nó không lấy lẽ ai đâu.

— Tôi cam đoan rằng vợ tôi không can thiệp một tý gì đến Vân và chỉ vài tháng nữa là tôi ly-dị với nó.

— Thôi được, còn món tiền cưới vài hôm nữa tôi cần đến,

— Tôi cũng định nói với Thanh về chuyện ấy: Tôi chỉ có thể có độ hơn nghìn bạc thôi. Thanh tạm sắm sửa ít tư trang cho Vân trước còn tôi sẽ đưa sau. Thanh sa sầm nét mặt: Gớm có ba ngàn bạc mà cũng lòi thôi thế. Anh phải biết lão Bảo còn hứa gấp mấy của anh kia.

Phủ Tịch cau: Thanh đừng một tí đã giở thẳng Bảo ra. Nó chỉ nói khoác. Một lúc nó dambỏ ra bạc vắn lấy Vân à? Vả lại Thanh đừng đánh giá Vân cao quá.

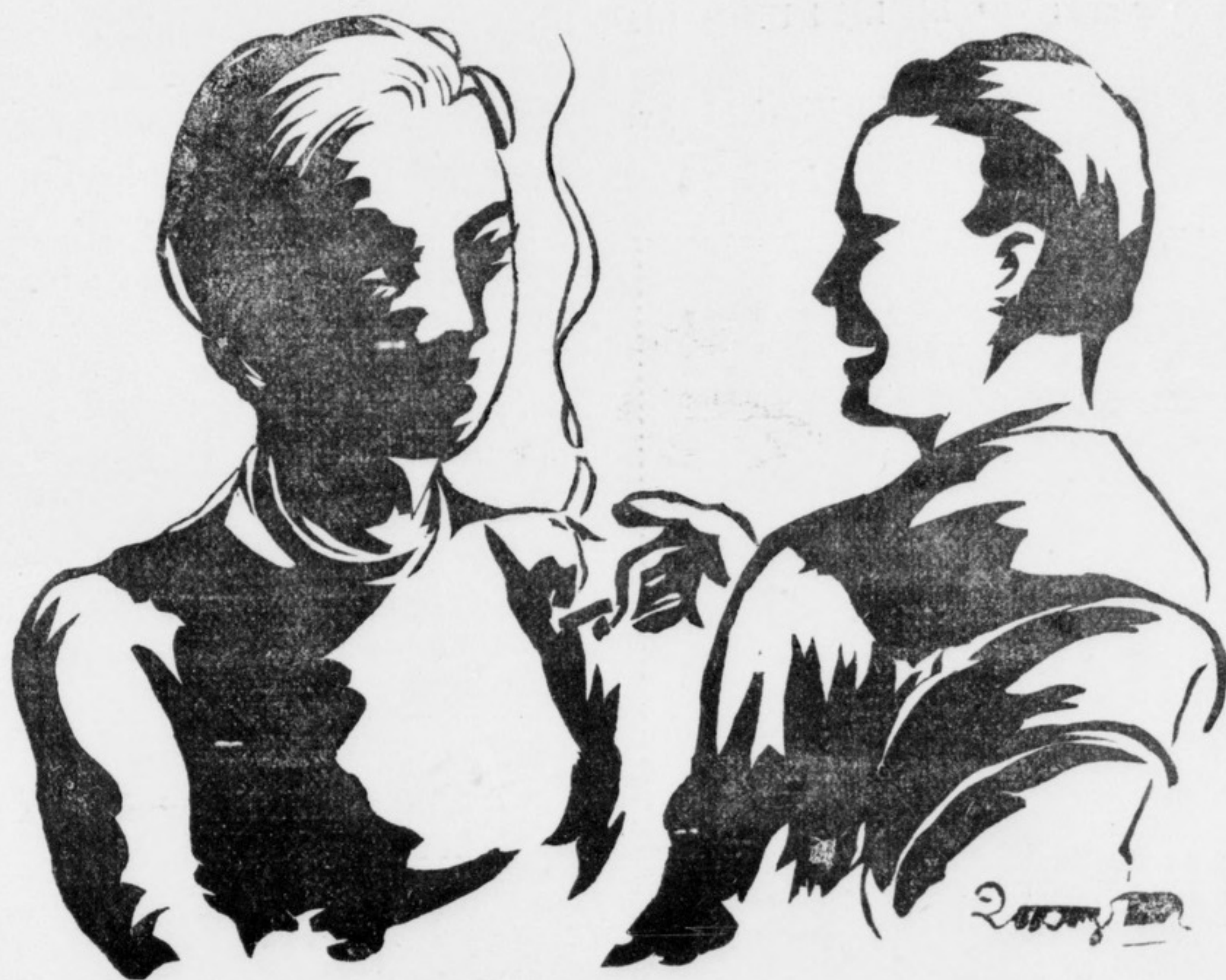
lại có địa vị thì tôi để nó lấy anh chứ muốn cần tiền thì không thiếu gì những nhà triệu phú mua chuộc! Đó văn tự anh còn đó, anh lấy về, tôi có cần đâu.

Thanh nói xong, quỳ quắc đứng lên, Phủ Tịch vội níu áo lại, năn nỉ: Thôi xin bà vì tôi tức bà cứ đem lão Bảo ra nói với tôi. Tôi chót lỡ lời bà thứ cho.

Thanh lại ngồi xuống, xếp văn tự vào ví rồi thủng thẳng nói: Còn việc cưới Vân nữa, không có phép cưới đã đành nhưng phải rước-rõ lắm mới được.

— Vâng, vâng tôi xin nhận hết các điều-kiện bà bắt buộc. Nhưng tôi cũng xin bà lại một điều là từ nay đến khi Vân là vợ của tôi, tôi không muốn bà dẫn Vân lại những chỗ bà quen biết và tôi cũng không muốn bà tiếp khách ở nhà luôn.

Thanh cười ha hả: Chưa chi đã

Thanh tác sắc quăng ngay tập văn tự địa đồ ra bàn: Anh đừng nói hỡn! Anh tưởng con tôi là món hàng bán rao đấy chắc. Nghĩa là thấy anh còn trẻ tuổi

đạo-dức, ghen tuông! Thôi đi ngủ đây, không chuyện phiếm mãi nữa.

Thanh về phòng, châm đèn lên và không cởi áo vội,

hãy giở những văn tự địa-đồ ban này ra xem lại. Về vui sướng lộ trên nét mặt. Thanh lầm nhảm: « Mày chết Phủ Tịch à. Cơ nghiệp mày có chừng mười lăm vạn chỉ một hai năm tao sẽ bảo con Vân phá hết » Nhưng đều làm cho Thanh vui sướng nhất là Thanh sắp giả được những món nợ gấp. Hơn năm nay, ngôi sao đào-hoa của Thanh không được tỏ rõ lắm nữa. Thanh không kiếm được những người bao, giàu có, hào-phóng như trước. Thanh thử tiền thu vào không đủ với số tiêu ra tốn kém.

Trong cảnh của Thanh không phải chỉ một nhàn sắc đã đủ quyến rũ người ta, còn phải làm ra vẻ xa-sỉ huy-hoặc thì mới được người ta đem tim và đem tiền đến dâng dưới bàn chân.

Vả Thanh đã quen sống một cách vương-giả, nên Thanh đành phải vay nợ thêm. Lại còn nỗi Thanh thua thảy cò-bạc cũng nhiều, nợ một ngày một chồng chất, thúc bách. Và mới tháng trước đây Thanh nhận được thư chủ nợ báo nếu trong một thời gian rất ngắn không trả nợ tất cả ngót một vạn thì họ sẽ tịch-biên phát-mại cái Villa des Roses Rouges và cả đồ đạc. Thanh lo cuống lên, vội tính ngay cái kế gả Vân cho Phủ Tịch hoặc cho lão thầu khoán Bảo. Thanh biết hai người ấy đều mê Vân và ngấp nghé muốn lấy Vân cả. Thầu khoán Bảo thì giàu hơn Phủ Tịch nhiều, nhưng đã già, và tuy vợ hắn đã chết song hai đứa con trai hắn lại nhớn cả rồi. Phủ Tịch thì kém của nhưng lại được cái địa-vị và trẻ-trung kéo lại. Sau mấy ngày suy nghĩ, Thanh quả quyết chọn Phủ Tịch.

Cái óc quái ác của người đàn bà ấy lại còn thông minh đến tính cả rằng lấy Phủ Tịch, thì sự truy-lạc đầu tiên của Vân, không đến nỗi làm cho Vân thất-vọng, chán ngán. Nếu lấy lão già Bảo, Vân sẽ cảm thấy ngay sự khốn đốn của đời mình, và tâm tình đâm ra cần cỗi ngay.

— Thế rồi một năm thẳng Tịch hết của ta sẽ nghĩ đến lão Bảo đến những đứa si-tình khác.

Thanh thần nhiên kết luận thế rồi bước lên giường.

Trước khi ngủ, sự nhớ đến Di, Thanh mỉm cười: Anh chị chừng yêu nhau lắm rồi. Kể thì là đôi vợ chồng lý-tưởng đấy.

Di ngảnh sang phía xe Vân nói: Chiều nay tốt trời lại đây gió thổi điều tốt lắm. Để rồi đi đến quảng dưới kia ta hãy đỗ xe. Đây còn nhiều cây lắm thả sợ vướng giầy mất. Kia em nhìn lên trời có chiếc điều ai thả đấy»

Vân ngửa mặt lên, một chấm đen lơ lửng trên cao và vọng xuống tiếng sáo vo ve. Di lắng nghe rồi bảo: Sáo không tốt, không ăn gió mấy.

— Sao anh biết?

— Nghe thì biết chứ.

Rồi chàng bê chiếc sáo dưới chân xe lên lòng, vừa vuốt ve ba chiếc sáo đặt hàng ngang trên đầu điều vừa nói: Sáo này thì phải tốt, lát nữa em nghe mà xem.

Vân nhìn chiếc điều hỏi:

— Ai dạy anh chơi điều thế hở anh?

— Hồi nhỏ ở nhà quê anh vẫn chơi còn phải ai dạy nữa. Chỉ khó cách chọn sáo và làm điều mà thôi. Những người nhà quê vùng anh sành chọn sáo lắm. Em đừng tưởng họ không có một khiếu gì về âm-nhạc đâu nhé, không cảm thấy một hứng thú khi được nghe một âm-diệu réo-rắt đâu. Cứ xem họ chơi thả điều thì biết họ có một tâm hồn âm-nhạc thuần túy hơn mình. Cần gì họ phải chui rúc cả vào một cái phòng chật hẹp

để nghe đàn, chỉ một chiếc điều sáo thả lên là họ được nghe một thứ âm-nhạc thiên-nhiên vút đến trời và hay, cảm bằng mấy những bản âm-nhạc người ta thổi lên ở dưới đất, ở trong những phòng ngốt hơi người.

Vân mỉm cười nghe Di hăng-hái ca-tụng cái hay của sáo điều. Nàng cũng chẳng thấy mịch lòng vì chạnh tưởng tới cái tài đánh dưng-cầm của nàng bị sáo điều của Di át mất.

Đến quảng đồng không, Di bảo xe đỗ xuống, vác sáo, giắt Vân xuống ruộng cỏ. Chàng xem xét lại chiếc sáo từng bộ phận một giằng thử giầy hai ba lượt thấy chắc lắm chàng mới gọi phu xe xuống để tuôn lần hộ cuộn giầy.

Vân bảo: Để em tuôn giầy cho.

Di cười: Em tuôn thế nào được, cái điều nặng lắm, rồi càng nhắc cao nó càng nặng, không chừng nó lại cuốn cả em lên theo cũng nên.

Di vừa vót vôi giầy mỗi lúc một tuôn giầy vừa chạy theo đà điều. (Còn nữa)

MỘT QUYỀN SÁCH LẠ

Một quyền sách chưa từng thấy ở thư-viện Đông - dương là cuốn « ĐÁNH MÁY CHỮ » dạy trong một tuần lễ biết đánh nhanh, dùng được cả 10 ngón tay và không cần phải nhìn vào máy.

Tác-giả: Vũ-Thị LỆ-DUNG. Giá 0\$20.

Bán tại trường Vũ-Khuê, 1 Av. Général hoBiet Hanoi.

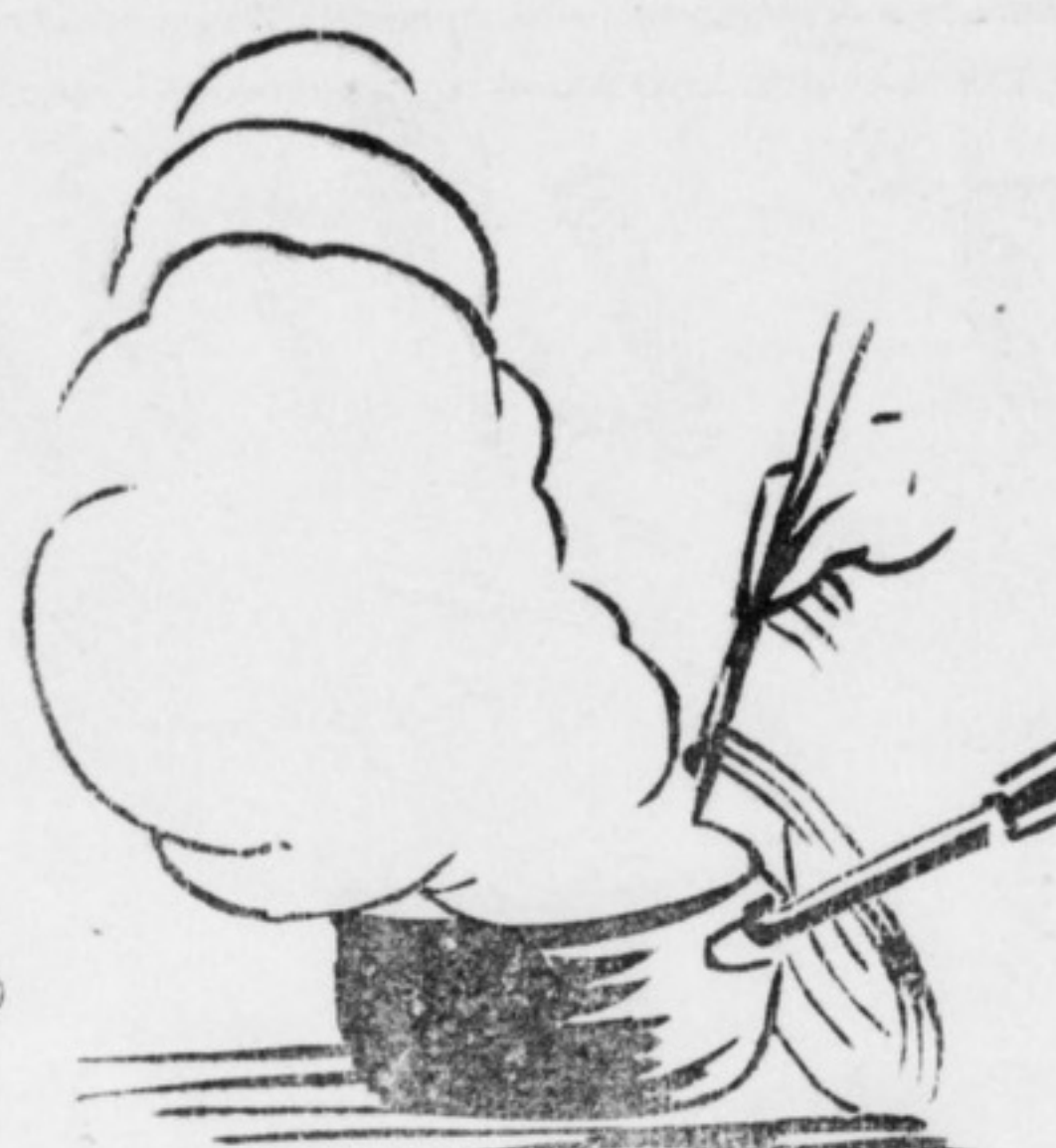
CHỮ MỚI! IN ĐẸP! GIÁ RẺ!

Bản-quán xin giới thiệu các ngài, nhà in Trung-Bắc Tân-Văn trước ở phố hàng Bông số 61-63, nay dọn lại số 107, phố hàng Buồm, Hanoi. Chuyên in các sổ sách, giấy má các nhà buôn, các báo-chí, các sách học các tiểu-thuyết bằng chữ Tây hay bằng chữ Quốc-ngữ. Công việc làm rất nhanh chóng. Bản-quán dọn nhà mới vừa sửa đổi các giá in không đâu rẻ bằng. Mong các ngài ở gần xa chiếu cố, bản quán rất lấy làm đa-tạ.

Các ngài muốn cần hỏi gì về việc in xin viết thư cho ông:

PHAM HỮU-KHÁNH
Chủ nhà in Trung-Bắc Tân-Văn
Số 107, Phố hàng Buồm, Hanoi

Gia chánh

Tám toa ăn trong một tuần lễ mùa hạ

THỨ HAI

BỮA TRƯA: Dưa chuột nhồi thịt. Đậu đũa sào trứng. Sườn cotelette. nướng, ăn với khoai rán Canh bầu nấu tôm khô.

CHIỀU: Cá hấp. Đậu haricot sào bơ hay mỡ Thịt bò làm bi tết, ăn với salade, dưa chuột, Cá nấu chua.

DƯA CHUỘT NHỒI THỊT. — Bốn quả dưa chuột to gọt vỏ, cắt theo chiều dài quả dưa như một cái nắp hộp khoét hết ruột, lấy bốn lát thịt vừa mỡ vừa nạc băm nhỏ với nửa củ hành tây, vài tép tỏi, cho nước mắm, hạt tiêu -- Nhồi vào ruột quả dưa để ra đĩa. Nhắc chảo lên bếp cho vào chảo một thìa mỡ, một tép tỏi và hành cho thơm, sẽ bỏ vào chảo bốn quả cà chua thật chín, bỏ bột sào cà chua cho nhuyễn, đổ vào cà chua nửa bát nước dùng hay nước lã, một thìa cà-phê bột mì, muối đun sôi, lọc lấy nước. Cho dưa chuột vào nấu với nước sốt cà chua, đậy nắp kín, nấu nhỏ lửa.

CÁ HẤP. -- Một con cá soa muối trong, ngoài và trên lưng (nhớ khía trên lưng cá vài đường) để trong đĩa. Để lên trên cá một ít cải tống sôi, gừng, thịt ba chỉ, mỡ phần, nấm thông, vỏ quýt hành thái chỉ, trộn đều với nước mắm đỏ và chút siu đường. Cho vào cá một thìa mỡ nước. Đem hấp, nếu không có nước mắm đỏ phải cho một chút nước hàng

CÁC MÓN ĂN LÀM BẰNG RAU ĐẬU MÙA NÀY

KHOAI TÂY

(Purée de Pomme de terre)

Khoai tây tán

Lấy độ mười củ khoai tây thứ vừa, cho vào soong nước luộc chín. Đem ra bóc vỏ bỏ vào cối đã nhỏ như bột sẽ lấy ra. Nhắc một cái soong

lên bếp cho vào soong một thìa mỡ phi với hành và một chút tỏi cho thơm song gạn bỏ hành đi, cho khoai vào sào, trong ba phút, sẽ đổ vào khoai một môi nước dùng, hoặc nước lã chừng nào khoai sền sệt, đồng thời cho vào khoai một cái lòng đỏ trứng gà đánh đều và nửa cốc sữa tươi, một chút hồ tiêu và muối cho vừa. Khi nào gần ăn cho vào một ít bơ. Nhiều nơi không tiện mua sữa tươi, có thể cho trứng gà không với bơ ăn cũng ngon. Khoai thường ăn với sườn, gan rán — saucisson v.v... Hoặc ăn không và những buổi cơm chiều cho những người dạ dày yếu tùy ý.

Khoai rán

(Pommes de terre frites)

Lấy khoai to, gọt vỏ rửa sạch — Cắt miếng giầy một phân và dài độ bốn phân tây, rửa và để cho ráo nước, khi nào gần ăn hãy cho vào chảo rán vàng, rồi sẽ vớt ra cái rổ con cho vào ít muối sớt đều, đem ra ăn với thịt gà, ngỗng, lợn quay v.v.

Trộn thứ khoai nhỏ củ gọt vỏ, rửa qua cho khoai khỏi sấm lại, để ráo nước. Món này nên làm khi nào có quay gà, quay chim v.v. Chờ cho miếng thịt quay chín hãy lấy tạm ra một cái đĩa, rồi hãy cho khoai vào mỡ quay thịt lúc này rán lửa nhỏ cho khoai vàng đều ngoài vỏ, cho thêm chút muối. Khi nào khoai vàng lại cho thịt vào chảo cùng với khoai đậy nắp kín lại, gạt than, để đến khi khoai thật chín.

Khoai nhồi thịt

(Pommes de terre farcies)

Lấy bốn củ khoai tây to gọt vỏ, lựa thứ khoai già củ, cắt đôi ra, khoét ruột đi. Mua bốn lát thịt mỏng, đem về bỏ da, băm cả mỡ, nạc lẫn lộn với hành tây, tỏi, hạt tiêu, muối (nếu có sẵn bánh tây thì lấy ít ruột bánh ngâm nước cho nở đem trộn vào với thịt) bằng không cho vào nửa thìa cà phê bột mì, trộn đều. Lấy thịt đắp vào khoai, đem rán vàng, lấy ra đĩa. Cho vào chảo rán khoai hai quả cà chua chín (Coi chừng, đừng cho nhiều mỡ) sào cho nhuyễn với một thìa cà-phê bột mì, rồi hãy cho vào chảo một môi nước đun sôi, lọc lấy bã cà chua ra cho thêm muối nếm vừa ăn, lại bỏ tất cả khoai vào chảo đun với nước sốt ấy, đậy nắp kín, lửa nhỏ trong mười lăm phút.

(còn nữa)

Bạn hãy đưa tờ báo này cho người quen của bạn đọc.

銀行

中國

BANK OF CHINA

(Constitué par charte Spéciale du gouvernement Chinois)
Société Anonyme — Capital versé C. N. 40.000.000

AGENCE DE HAIPHONG

—:— Téléphone 259 —:—
Adresse Télégramme: CENTROBANK
N° 72 PAUL BERT — HAIPHONG

SUCCURSALES & AGENCES

chine: Dans toutes les villes importantes
outre-mer: Londres, New-York,
Osaka, Singapour, Batavia, Rangoon,
N° 45 PAUL BERT — HANOI

CORRESPONDANTS DANS TOUTES LES PARTIES DU MONDE
Toutes opérations de Banque et de Bourse Vente et achat des dollars Chinois
Tranferts & Remises dans toutes les parties de la Chine

Pin « CON RÔNG »

CHẾ RIÊNG CHO CÁC
THUỘC - ĐỊA, LÂM TOÀN
BẰNG VẬT LIỆU CỦA PHÁP

ĐÃ TỐT LẠI BỀN LÂU

—:— Bán tại: —:—
TẤT CẢ CÁC HIỆU LỚN

LIN - YE 1, Ruelle Jules d'abbadie
—:— HAI PHONG —:—

OVERSEA SERVICE CORPORATION

HAIPHONG — 49, Henri Rivière — HAIPHONG

Téléphone N° 127

Điện - tin: OVERCORP

HEAD OFFICE

28 LEE YEEN ST EAST — HONGKONG

Téléphone N° 24560

Điện-tin: «OSERVICE» HONGKONG
4234 Hongkong

(HI-NGÁNH:

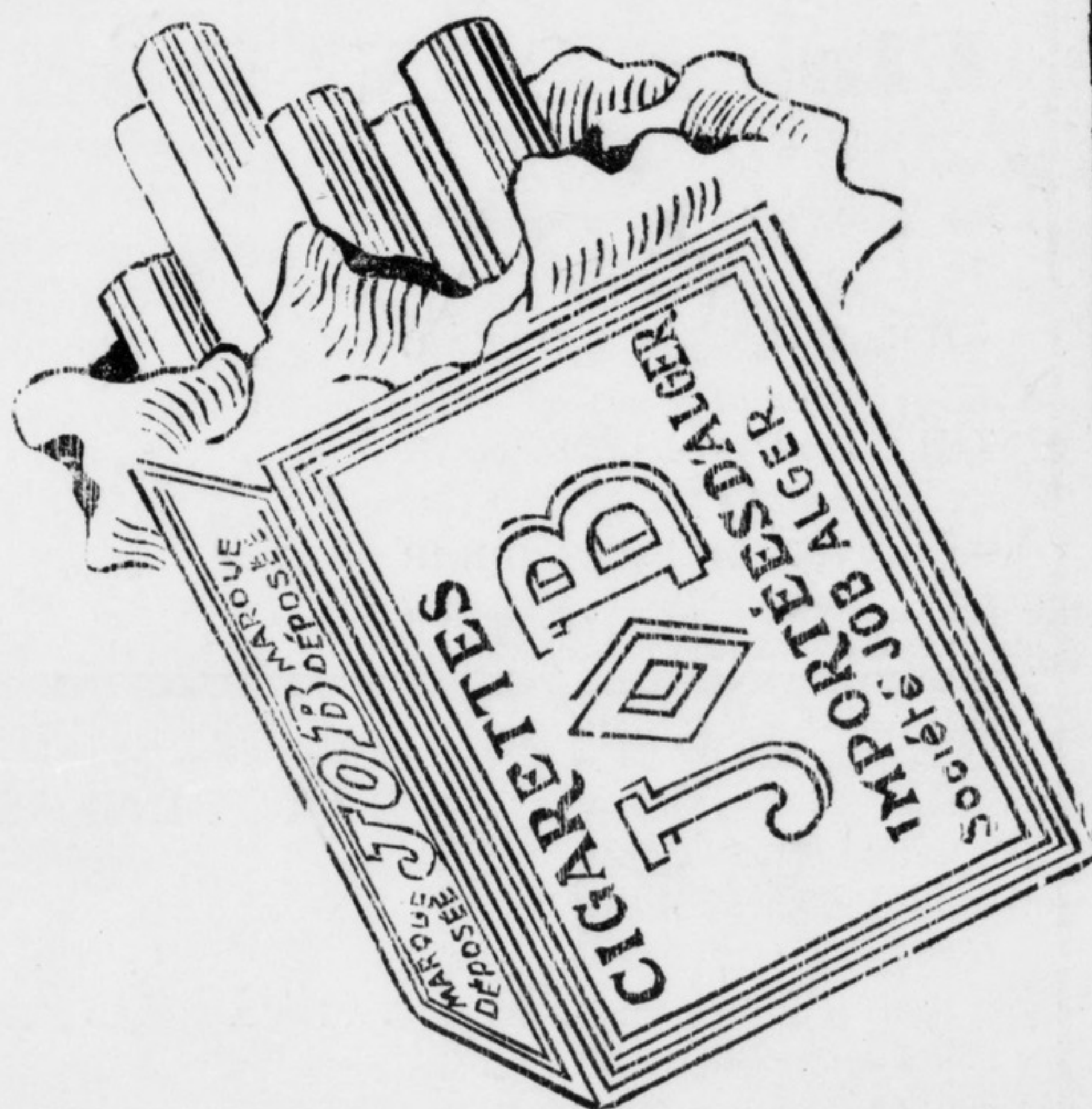
QUẢNG CHÂU VĂN - HANOI - DIỄN ĐIỆN - THƯỢNG HẢI -
QUẢNG ĐÔNG - NGÔ CHÂU - VĂN NAM PHỦ - TRUNG KHÁNH

gói đỏ (HAVANE)
gói xanh

\$ 0.12

\$ 0.06

TUYÊN BUÔN TẠI
XU' AN - ĐÈ - RI